

107 nummer. Likväl inbegripas härunder några stycken, hvilkas erhållna plats på en Svensk Konst-exposition icke är lådt att förklara. I fall ännu, så långt för alla Svenska hjertan, skulle gifwa en sådan förklaring i afseende på No 109: Portrait af H. R. H. Kron-Prinsen, wid sju års ålder, skrifwande, enligt utgift i Katalogen, sid. 12 af okänd Franssk Måstare (enligt hvad vi tro oss med säkerhet weta, af ett fruntimmer), så kan man säkerligen icke finna någon för No 110—121: Arbeten förfärdigade i Frankrike uti så kallad Lithocromie eller stentryck med Oliefärgor, då dessa äro förfärdigade, hwarsteden i Sverige eller af någon Svensk, och då de för öfrigt icke kunna anses såsom producter af fri konst, utan af handverket. De wisa huru stora framsteg man gjort i läseringskonsten; men äro intet prof på måleri och höra af detta skäl icke hit. Dett annat är förhållandet med de ätta landskaps-tafelorna af Hr Chr. Ekdorff, No 73—80, då han, ehuru Sachfare till sin bård, nu wistas i Sverige. D Inom stule wid deras utslutande expositionen saknat några bland sina wärliga prydnader. Sjänerhet har allmänheten utmärkt No 73, Utligt af Wardde och Warddehus fastning: en förträfflig och sann målning af denna köldens östliga trakt, öfwer hwilken nordanssermen, från en östgrä himmel, sträcker sitt hårda, tvingande wälde, och No 79, Skogstypet, med ett och bokträn, hwilket deremot framställer den mest warma, leende och riket bårdiga natur. Men alla Hr Ekdorffs landskaper äro ypperliga, och kunna tjena såsom bewisande exempel för den oupphörliga af iure tou och caracter denna målningssätt kan antaga. Det fruktet wäl att icke blifwa riktigt försladd, men han tror sig i alla fall ic kunna b. skändare tjena caracteren af Hr Ekdorffs landskapsmålning, än då han anser den utnyttas om icke alltid den möda, åtminstone den rörlighet som utgör naturens midtagstull, — i händelse ett sådant talesätt icke synes alltför seummande. Den utmärksamme åskådaren kan öfwertryga sig här om genom en anständig jämförelse med de 8 förtäufande landskaps-tafel af professoren och riddaren Fahlcrantz, som prydt denna exposition, i hwilka äro den lust melancholiska af-toningsnad, hwilken enligt flere utländningars anmärkning, herskar i Svenska naturen, liksom tagit gestalt och färg, så att — i fall man får till jämförelse använda benämningar ut en annan konst-

art — det skulle kunna sägas att Hr Ekdorff framställer naturens odestyl, Hr professor Fahlcrantz deremot dess elegiska diux och innerlighet. Att åter — emedan wi kommit att tala om Hr professor Fahlcrantz's tafel — utmärka hwar och en af dem med ett särskildt wärd, torde wara öfwerflödigt, då de, så stiftande till ämnen och nuanceringar, dock alla hafwa samma hänförande förträfflighet, hwilken wi sedan länge beundrat i denne konstnårs arbeten; en förträfflighet som öfwen intagit dem, hwilka efter egen åskådning, sakna portrait-enlighet i No 14, och påstå, att konstnåren snarare målat ett idealiseradt än ett werkligt Trollhättefall.

Efter dessa utaf omständigheterna föränledda anmärkningar, skola wi närmare sölja katalogen, utwältan att ref. will förbinda sig till något uttrande öfwer hwarje särskildt nummer, eller öfwer hwarje konstnårs eller konstnåns arbeten. Det har redan tillkännagifwit, att han endast uttrar sig efter de wärdtryck de här exponerade konstnåren gjort på hans känsla. Öfwer det som på denna känsla gjort alldeles intet intryck, kan han således icke tala. Endast hwad som al i det sig uttrycker i d. och ära — säger Thorild, — således måstarens werk, eller deras som med stora compositioner liksom fordra att sålunda anses, höra under kritikens domstol; öfwer medel, måttan eller lärjungens osäkra försöt, skall man antingen tala eller tala wäl.

Det ser sig bragt till det första af dessa alternativer öfwer alla härwarande architectur ritningar, No 1, 2, 32, 33 och 136. Wäningen skall säker finna skälet härtill deruti, att ref. icke försäke att biddna dem och torde lansse hafwa rätt. Men då detta skäl möjligen borde förbinda honom till utsynad öfwen öfwer arbeten ut de öfriga konstarterna, är han skyldig tänna, att det som egentligen förmit honom till denna utsynad, i anseende till wär på repper utförda architectur, är, att han alldeles icke har sinne för dessa snart utförda och omsorgsfullt lagerade ritningar, hwilka genast, genom hela sin anläggning gifwa tillkänna, att de aldrig blifwit beräknade för någon annan grund än ritbrädet. Sniffligt har det också förefallit ref. em de unge män, som egna sig åt denna, ty wär i wär tid så fållan använda konstart, wille lämpa sina projectritningar efter ämnet, eller den bygnads bestämmele de föreslå, så att de icke måtte utsyra ett fångelse i en provinnsstad, som ett to gligt stott. De gamle kallade hwarje sådan utswäfning utöfwer äm-

net, en parentherfus — och denna är i forntidens
rhetoricor utmärkt som ett fullt fel. (Fortf. c. a. g.)

(Zusatz).

Tänkar, i anledning af det Fransyska lag-
förslaget, om Förstedsrätten.

(Slut se. N:o 50).

Önkeligt bör i afseende å fidei-commissen den mät-
ta iakttagas, att ej för många och för stora fastig-
heter samlas på en hand. Det blir bättre att föla
hafwa många mindre stora, än färre alltför stora fidei-
commissen i ett land, uten det blir sånt att haf-
wa inga. De alltför stora fidei-commisserna kunna
leda till ett aristokratiskt wäide och usurpation af all
kaglig wagt, då de mindre äro den afhälande kraf-
ten deremot, och den enda tillsynslydande control-
len på regentens embetsmän, en control utkom-
men och beständande genom orubbligheten af den af-
passade förmyndighet som ger småt för utlysning,
samt tid och medel att förwärfwa densamma; men
hvilken, i fall i nya fidei-commissen finnas, nödwändigt
aftager och förwagas i mon af den allmänne ofunnig-
hetens tillwärt genom arfträders och ägodclars dag-
liga förmyndning, den blade folkmångdens förg-
fullare utkomst och knappare lifsbergning.

Det i följande satta förslaget i Frankrike är hos oss
för litet bländ till alla sina delar, för att tillräcka gif-
ningar om de modificationer som det kunde underfäs-
kas, i fall det blifwit antaget. Sidana må finnas
mångfaldiga, t. ex. att af de till ett wisse antal i
landet bestående fidei-commissen, icke flere än ett
skulle kunna tillfalla äldsta sonen; det betydligaste
dernäst, den andra i ordningen, o. s. w.; att i igen
skulle få behålla statens embeten och tjänster eller id-
la stadsmanne-näring och derjemte behålla sin fidei-
commiss. Ingen behöfde fruktas att sånär till skulle
berföre komma att följa sina stidligaste embetsmän.
Embetsmannas egenhet af sin säkerligen icke nöd-
samman äro äresgödder eller gods manufactur wa-
ror, och när nämnda talanger af hvad slag som helst
erfordras samt löna mödan att äga, blifwa de all-
drig sålunda. Hwarföre ingår man wänligen på
embetsmannas hälsa, och utproffrar sig såsom det
kallas för staten, om ej af äregränsighet, för sin utkomst
eller tidförbruk? I första satta bör det wära föga
påkostande att affi sin fidei-commiss till närmaste
släktninge; i det andra behöfwer man ej föla utkomst
då man redan har en tillräcklig; i det tredje kan

landthushållningen gifwa lyffelsättning. Denna lag
skulle betydligt inskränka de tjänstefandes och de till
borgerliga näringars drifwande berättigades an-
tal. Genom den skulle de som icke befunnit nå-
got i ett fidei-commiss, återförbieljas till arfslott.
Ty embetsmannas löner och winsten af näringar upp-
stå wäl ej genom annat, än directa och indirecta be-
skattningar, äfwen som winsten af näringar genom
profit åt tillwerkaren eller säljaren wid affattningen
af waror. Och nämnde utskylder af båda slag jem-
te denna profit utstå wäl ej heller antorstådes i-
från, än, i sin mon, äfwen ifrån fidei-commissernas
affattning. Men i den grad en årlig inkomst till-
goda kommer någon, kan han anse sig som werlig
ägare till den egendom hwaraf den utgår, en an-
nan persons namn må gerna stå i mantals käng-
den. Hwem står då slutligen om dessa förfärligt ha-
tade fidei-commissen? Tydligen till 50 procent de
personer som användas till att odla och bruka dem,
till hwilkas föda och underhåll minst hälften af e-
gendomens affattning åtgår. Dernäst staten, till
capital-beloppet af sina directa och indirecta ålagda
utskylder, *) d. w. s. statens embets- och tjänstemän-
just de så kallade bättre och sämre lönta eller pensio-
nerade — wäntottade yngre sönerna. Dresten hwar
och en som i en fidei-commissarius träffar en köpare
till något som han har att sälja. Och till sist fidei-
commissarien sjelf, så wida han, när året är slut, äger
något besparade af sin årsaffattning. Hwad som på
året kan hafwas öfregitt, det har hans fidei-commiss
warit wärdt. Hwad hwar och en annan kan sam-
la af sin årsförtienst, det blir lika godt som ett fi-
dei-commiss. Hwad lönar det då mödan att afundas
någon för en titel af blott tomta bostäfwer? Skul-
le hot och lifsa ur den anledningen utstå ibland
menniskor, så weta wi ej hwarföre icke de som all-
deles ej befunnit arf efter sina föräldrar, skulle för-
tryta deras lifsa som wärdt ett fidei-commiss. Likasom wi
aldrig förminnit brödraskärliken wära mindre warm
emellan bröder med, än utan fidei-commiss; eller
höret ontalas att i Sverige adelige och bonde-ädlingar
älska sina bröder mindre, än de af presle och bor-
gare-sländen.

*) Se uti G. R. r utspild svarar emot ett inlednings-
p. i Lof 1000 N:o 10.

Boer till en tjenligare method att beräkna arfwoden, wid jordresningar och ågodelningar, m. m.

(Forts. fr. N:o 51).

Transport 63: 32; 9.

För uträkning af ågornas areal, verkställd före graderingen, utföres lika med $\frac{1}{2}$ af måtnings-arfwodet 21: 10; 11.

2:do Arfwode för Kartans uträkning och afritning

För den uträkning som i anseende till delningen erfordras (nemligen: omräkning af de genom graderingen styckade mumror; alla ågornas uppsättning efter deras åsatta grader; arithmetisk repartition emellan delägarne, och såsom hufvudsakligast: uträkning till widd och wårde, af hwar en hwar lottägare emellan första försökningslinierna tillfallit,) åfwenledes lika med $\frac{1}{2}$ af måtnings-arfwodet 21: 10; 11.

För 2:ne renritade exemplar af Nybo karta, — hwaraf ett till delägarne, och ett att för byens framtida säkerhet förwaras å Kongl. General-Landmåleri-Contoret i Stockholm — betalas lösen lika med $\frac{1}{2}$ af måtnings-arfwodet för hwardera 21: 10; 11.

För uträkningar och fartritt. S:a 63: 32; 9.

Transport 127: 17; 6.

3:o Arfwode för Ågostillnadsens reglering.

15,120 Fot delningslinier emellan gränzar, å kartan utarbetade, ifrån ofwännämnde försökningslinier: 2 fl. för hwarje 100:de fot 6. 14; 5.

Deßa delningslinier i stogen uppsat, och genom Jndågorna med stadiga pålar ånda igenom utmärkt: 4 fl. för 100:de 12: 28; 10.

1,756 Fot Rågång mot Wingsta, utriktad och uppsat: a 8 fl. för 100:de 2: 44; 6.

(Sfriga rågångar woro förut upphuggna, hwådan en-

bast resnings-arfwode för dem är påfördt.)

6 stycken förfallna byskillnadsrör, i Korsta rågång, onlagde å 24 fl. 3: . . .

25 fl. Skillestenar emellan gränzars ågolotter, bestånda till sina lågen och nedfatta, a 12 fl. 6: 12;

15 fl. Bysskillnadsröfen noga beskrisna, a 6 fl. 1: 42;

För ågostillnaden S:a 32: 46; 9.

Transport 100: 15; 3.

(Slut e. a. 9.)

Min philosophie wid 15 år.

Säg om wårdt det är
Att sig jemnt beklaga,
Sig all fröjd betaga,
Trumphen, mdrk och twår?
Nej! som sjärlin må du wåga,
Ut bland nöjets blommar råga!
Medan wården ånnu ler,
Njut den glädje han dig ger.

För min föreskrift:

Sug af nöjets Inoxyrar,
Driick af fröjdens droxyrar,
Lyd ditt hjertas drift.
Edra tyßars ljuswa nektar,
Emma sudors warma slågtar
Dch en massrist druswas saft,
Det ger hjertat mod och kraft.

Purpurfärgad mund,
Kind, som lifligt brinner,
Nöjets åffling winner,
Blott han will, hwar sund.
Stumra, wakna wi sammen
Af en skönhet, ware hammen
Dit ditt hjertas langtan står;
Minns din wårdag snart förgår!

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wenustredin.

R o m e t e n.

N:o 53.

Dnsdagen den 5 Juli 1826.

Friles Nyheter.

Stockholm. D. D. M. M. Konungen och Drottningen, samt D. D. K. K. S. S. Kronprinsen och Kronprinsessan lära i morgon aflytta till Drottningholm.

Den wid Macka härjande skogseld, redan i flere tidningar omtalad, berättades i går hafva gripit vidare omkring sig. Det sadet att H. Maj:t Konungen ärnade å nyo begifwa sig dit, för att, efter inhemtad kånneedom om förhållandet, i näder förskrifwa de åtgärder, som till eldens släckande borde widtagas.

Nykypping. Grefwe Fredric Ulf Bonde hade föstlidne midsummaridag anställt en fest, till firande af sitt och sin Grefwinnas silfwerbröllopp. Glädjen förwandlades, juft då den war som lifligast, till den bittraste sorg. Sällskapet samlade sig om aftonen ute i fria luften, och hålsades der öfwerallt af kanonstott. Grefwens äldsta son Under-Lieutenant wid Kongl. Fältmättnings-Corpsen, närnade sig den som lofsade stotten; en stor kanon antändes, den sprang sönder. Det ena stycket träffade den unga Grefwen och krossade helt och hållet hans hufwud, det andra öddade styckjunkaren. Denna fasansfulla händelse tilldrog sig i den unga Grefwens föräldrars närvaro.

Ånledning af Academiens för de fria Konsterna sednaste Exposition.

(Forts. fr. N:o 52).

Uppå Sculpturarbeten war denna exposition gånstärkt. Profesoren och riddaren Ödthes Bacchant (N:o 25) har gifwit ånledning till delade ömndomen.

Den har blifwit högt berömd, af dem som sett endast på effecten af det hela; men deremot tadlad af några som uteslutande fäst sig wid enskilda detaljer. Enligt ref. öfwerlygelse, kan den som så ställer sig, att han raft framför sig, öfwer det uppdragna högra knät, beskådar figuren — ehuru wiserligen då det oändligt stöna, begärens och niutningens högsta wällust-rus uttryckande ansigtet, undgår hans blickar, — icke annat ån af densamma intagas. Det bypna, höjda, jungfruliga bröstet, den mjuka, wid sidan afdomnade wensira armen och det lena om wensira benet så ledigt och wårdsöfkt lindade draperiet — allt är utmärkt wackert. Intager man åter andra ståndpuncter, kan man ej undgå att märka den något infallna, hopskrunpna magen, det stela, mera klumplika högra benet och den swulna fot som sluter sig till densamma, och åskådaren måste beklaga, att statuen ej till alla delar blifwit lika wäl utförd, som i wisa andra, och såsom det hela är poetiskt tänkt. — I N:o 26, Buste af Hennes Maj:t Drottningen, har profesör Ödthe ådagalagt sin sällsyna talent, att på ett behagligt sätt i marmor öfwerföra den individuela likheten.

Fr profesör Byström har lemmat fyra nummer, af hwilka N:o 29, Harmonien, föreståld såsom Venus, sittande med Amor och Hy-men, dem hon insöft genom Tyrans ljud, eröfrat allas bifall, så wäl för det mildt ljuswa och betydningfulla i tanken, som för det stöna utbrändet. En verklig wånstapens och förtroendets gudafömm, njutes af de små och dock så höga wäsenden i knät på stöhetens gudinna, som med moderligt wälbehag ser ned på dem, och af förnjelste derwid lifsom glömmet att fullända det accord hon, med upp-

plektron, ämnat på tyrän. — Ganska förtjusande
 är äfwen den Amor, som halffdrötwistad, sönderploc-
 kar en ros wid Heros sida. Hvad åter Hero self
 (N:o 28) angår, så ehuru hon wiserligen är en im-
 ponerande figur och i synnerhet förträffligen wäl dra-
 perad, har hon icke wäckt någon utmärkt effect.
 Hennes armar, dem hon håller upp för ansigtet,
 dels att lysa sig med factan, dels att undanskymma
 des för starka sten från dgonen, äro allt för ma-
 gra, och hennes ansigte saknar beständigt uttryck. Ef-
 ter katalogen, skulle man föreställa sig henne i sam-
 ma dgonblick hon uppträdt sin älskares döda kropp;
 men det är ingen fasa i des blick och drag, i hwilka
 det råder mer orolighet (inquietude) än bedröfwelse, mer
 nyfikenhet än längtan. — Ännu mindre har Hebe (N:o
 30) behagat allmänheten. Den är också icke lyckad.
 Draperiet är tungt, stelt och tjockt, och likwäl, man
 wet ej hwarföre, har ~~huru~~ ~~huru~~ som af wata, flib-
 bat sig fast wid undra delen af figuren. Hvad åter
 ansigtet angår, är det, med sin låga panna och sin
 uppåtböjda spetsiga näsa, icke idealiskt samt charac-
 terlöst. Såsom märkwärdigt må anmärkas, att all-
 deles samma ansigtsdrag och lineamenter igenfin-
 nas i statuen Hebe, i ett litet, omsorgsfullt arbe-
 tadt Hebe hufwud (N:o 31) och hos Hero; hwilket
 tyckes antyda att dessa trenne hufwuden icke äro å-
 skåningar af konstnårens phantasi, utan bildade ef-
 ter gifwet modell. Desutom har Hebe den likhet
 med Hero, att hålla i händerna förgyllda saker:
 den förra en kanna och en skål, den sednare en i
 form af fackla bildad hufwud, i hwilken man mär-
 ker att lius varit satta och påtända. Derigenom
 blir Hero således i selfwa werket en candelaber.
 Ref. lemnar annars der, än, om ett sådant försök
 att göra effect med andra medel än konstens egen-
 donliga, utmärker ren snak. Wäl wet han, att
 Phidias bildat sin Olympiske Jupiter dels af mar-
 mor, dels af elfenben och dels af guld; men han
 wet äfwen, att efter uppträdandet af Praxiteles,
 med hwilken Grekiska sculpturen uppnådde sin höjd,
 upphörde denna sammanfattning af olika ämnen, li-
 som bruket af förgyllningar på taffor, seban Leonardo
 da Vinci, Raphael, o. a. wisat hwad färgbland-
 ningen allena samt i och för sig self kan uträtta.
 — Intet af de i år exponerade sculpturiska konst-
 stycken har dock wäckt en så allmän förtjusning, som
 Hr Fogelbergs Mercurius (N:o 45,) en obe-
 skrifligen skön figur: rent af en gudapngling, full
 af kraft, snille och skålmagtighet. Nyss har han, med

ljudet af svingan, söst den hundrabgde kowaktaren;
 nu har han derföre tagit instrumentet från mun-
 nen, och tyst drager han det fördolda swärdet,
 som skall tillintetgöra den förhållige. Detta allt må-
 lar sig med hänsbrande sanning i hans idealiska an-
 sigte. Då denna härliga statue är ett hedrande be-
 wis på, huru wäl till sin utbildning Hr Fogelberg
 användt sin tid i Rom, kan man icke undertrycka
 den önskan, att den måtte lemnas honom widare till
 sin fulländning, genom beredt tillfälle för honom att
 upphålla sig i denna konsternas hufwudstad. —
 Ännu några sculpturiska konstwerk af stort wärde
 woro här att se, nemligen de fyra bas-relieferna af
 Norrmannen Michaelsen. Det är bekant, att
 den store Danste bildhuggaren Thorwaldsen e-
 gentligen gifwet basreliefen en högre betydelse, och
 ett fullkomligare arbetsätt än den hittills ägt. Här
 hafwa wi icke förr sett något prof af dessa Thor-
 waldsenska basreliefer, och derföre måste dessa af
 Hr Michaelsen wara för konstwänner af högt
 intresse. De äro werkliga taffor utförda i mar-
 mor, uti hwilka man igenfinner den gamla Tyfka
 målarskolans slitiga och in i de minsta omständighe-
 ter noggranna utarbetning, sbrenad med den äldre
 Italienska skolans idealiska stråswan och fylligare,
 lefwande former, samt den innerligt fromma anda
 som tillhörde båda. Derföre om man än skulle kunnat
 annärka några partiela brister, såsom t. ex. de
 alltför stora händerna på Barnen, i N:o 57, o. s.
 w., gjorde dock det hela af hwarje basrelief en högst
 behaglig och hänsbrande effect. Med skål bör man
 utmärka konstnåren de i honom erhålla, helst ett af ho-
 nom utarbetadt Dwinnohufwud, N:o 59, på ett
 hedrande sätt witsordar hans skicklighet äfwen för
 den friskaende figuren. (Forts. e. a. 9.)

Ibeer till en tjenligare method att beräkna
 arfwoden, wid jordrefningar och å-
 godelningar, m. m.

(Slut fr. N:o 52).

Transport 160: 15; 3.

A:o För utskrifne förrätt-
 nings-handlingar.

10 Ark protocoller och beskrifningar,

i concept författade, a 1 R:dr	10: = =
20 Ark protocollet, m. m. in duplo renskrifna, i samma ändamål som wid kartorne nämndt är, a 24 st. arket	10: = =
Expeditionslöfen S:a	20: = =
Transport	180: 15; 3.

5:o Tidspillan.

2 Resedagar, till och från förätt- ningen.	
1 Beredningsdag.	
$\frac{1}{2}$ Dag, sammanträde med Nybo och Wingsta jordägare, för att till storleken bestämma twiste-parken, och, för domstolens handläggning, anteckna begge parternas skäl.	
3 Dagar för resorne till och från, samt biträde wid Håradstinget uti N. i frågan om nyssnämnde rå- gångstwi.	
5 $\frac{1}{2}$ Dagar, hwarunder med Jordäga- re och gode män hlls gemensam öfwerläggning; om utflytningar, wägars och difens läge och bredd, planen till enskifte för 4 deläga- re, odlingsersättningär och håg- nadsdelning.	
12 Dagar tillsammans, a 3 R:dr om dagen	36: = =
Totalsumma	216: 15; 3.

Nybo den — —

Æ — —

Ett lika lydande exemplar af denna räkning,
wara Nybo jordägare tillståndt, betyga

N. N.

N. N.

Efter föregående beräkningsgrunder, torde en
sandtimätare, under gynnande omständigheter, möjli-
gen medhinna att förtjena 4 R:dr under wanliga
arbetsdagar, och 3 R:dr då dagtractamente beräk-
nas. Wi antaga att han af årets 300 skenedagar
ej går miste om förtjenssten på flere än 50, genom
brist på arbete, hinder af oientlig wäderlek, sjukdom,
infridta omsorger, afwaktan af ny förrättnings-

min, om öwäntad twiiff uppfår, der han förut är
spjelsatt, o. m. d. Wi antaga äfwen, med ledning
af war beräkning, att å de återstående 250 dagarne
förtjena 950 R:dr. Sändteligen att frågan wore
om Riksgäldsmynt; och att 365 R:dr deraf måste
erläggas för kosthållning, hus och wed, samt husby-
ra å den ständiga så wäl som den tillfälliga bonings-
orten; — då återstår, såsom hela årets arfwode,
585 R:dr Rgs- eller 390 R:dr W:co.

Wi lita med den, alldeles icke tillgjorda öns-
skan, att, mot de här möstigen begångna mistag,
sakkunnige måtte göra de anmärkningar ämnet kan
föranleda.

S — — m.

Sundbaum
Ch. Landmät.

Stogselden.

Från trädens toppar
De blodröda foglar,
De wilda, wäldiga gripar,
Storwande flyga
Och slå, allt förhåriande, ned,
Gldsande som solen,
I stormbådande nedgång,
Blänka fjedrarne
Med gråswarta kanter. — —
O Gud dig förbarma!
Snart hinna de öf.

Se! bugtiga nåbben
Hemst gapar och blottar
Den gnistrande ormlita tungan.
De stråckfulla wingar
Nu slås mot hwarandra,
Och tiutande dödn,
Likt höstwindens gnisling mot stranden,
Är wilddjurens rysliga kärleksång.

I yrande lefar
Än hoppa de fram och tillbaka,
Ifrån klippornas spetsar,
Från tallarnes kronor
Och husens tak;
Än, gådande, tränga
De djupt under mossan
Och genast utur des

Duswande stöte,
 Fullsiedrade uppskä
 Staliga ungar,
 Att föräldrarne följa
 På härining och rof. — —
 Sin make berdsfad,
 Med gälljudder klagan,
 Den båfwande duswan
 Will undfly, förgåfves. — —
 Med darrande knän
 Och dgat i tårar,
 Der ilar en moder
 Och trycker i saunen
 Sitt skriande barn.
 Och henne i spåren
 Wilddjuren följa
 Med hwåfande rop. — —
 Der hunden, den trogne,
 Likt i midnattens tinnua,
 Då wildt han kringdansas
 Af spökenas hopar,
 Nu tjuiter af fasa. —
 Der modige hästen,
 Som hielten har burit
 I slagningens tinnuel
 Till seger och ära,
 Nu löper af rådska.
 Men fåfångt sin frälsning
 Han hoppas att winna
 Af ilande språnget.
 De rasande gripar
 Den löddrige hinna;
 Med klona de ramma
 I lupiga länden!
 Och hoppa på ryggen,
 Och, skånande häntigt,
 De slita, de frosta,
 Tills köttet och benen,
 Tills allt är förtårdt. —

Förtårande pestslag
 Är monstrens anda.
 Den splittrar klipporna,
 Medbryter palatsen,
 Af löfswar lundarne,
 Fäller blomstren
 Och torkar ut jordens
 Närings saft.
 Af dem dragen är ddbdens

Triumfwagn, som rullar
 Kring marken och gör den
 Lik fälten, der fiellens
 Lemlar ha framfört
 Sitt segrande hårtåg.

Silkeswimpeln, höjd af tågen,
 Leder jullens fart på wågen,
 Fredric glad wid rodet står.
 Saknans är ha nu förunnit,
 Stolt han far med hwad han wunnit
 Sökande sin Claras spår.

Ingen gästfri rök från härden
 Honom möte går på fierden,
 Ingen storsens hwhita skia
 Skymtar sierran för hans sinnen,
 Fordna fröjders trogna minnen
 Sökas fåfångt af hans blick.

Han hoppar på stranden;
 Ej blommig, som fordom
 Hans gryende kärlek,
 Ej doftrik och grön,
 Som fordom hans hopp.
 Han tränger bland lemningar
 Af undanslydd trefnad.
 Men ei kan han finna
 Den wäg, mellan björkar,
 Så ofta han gått;
 Ej hyddan, der ofta
 Hans Clara, så stön som
 Nyss spruckna narcissen,
 Förbidat hans kys.
 Förddelsens gråa
 Gladdrande mantel,
 Han finner nu utbredd
 På marken, omkring den
 Medbrutna kroppåsens
 I sorgdrägt rustade bjelke.
 Och under den ser han,
 I halfbräckt äggen,
 De håriande foglars
 Drake-yngel
 Glisa mot soln.

Stockholm,
 Tryckt hos E. J. Wennerström.

R o m e t e n.

N:o 54.

Lördagen den 8 Juli 1826.

Frrikes Nyheter.

Stockholm. Hans Kongl. Höghet Kronprinsfen läser ärna gå om bord på den till Sjö-exercis bestående flotillen, för att öfverwara dess mandorer-Commendeur Capitain Sydow skall vara utsedd till dess Besälhafware.

Från Wermland skrives, att skogseldar der härja öfverallt, och hota bruksegarne med öersättliga förluster. De stora furuskogarne i nämnde provins gifwa elden wida mer näring, än de omkring hufvudstaden beståttliga små och med löstrån blandade skogar. Swärligen skall elden der kunna hämnas, om icke ett betydligt regnväder inträffar.

Ånledning af Academiens för de fria Konsterna sednaste Exposition.

(Forts. och slut fr. N:o 53).

Historiska målningar funnos här 1) af professor Hasselgren: N:o 27, Eric den Heliges landstigning i Finland, en ganska rik, poetiskt tänkt och wäl komponerad tafla; men utöfnd till det mesta i denne konstnårs wanliga magra och enformiga målningsfätt, samt oståra och halffmutliga colorit. Munars wisar denna tafla att professor Hasselgren med föresats och enligt princip antagit detta manér; ty den i förgrunden till höger, wid en döende krigare sittande munken, en härlig figur af det sannaste characters uttryck och det bestämdaste och varmaste målningsfätt, antyder tillräckligt huru det beror på konstnåren. Sjelf, att utmärka sig genom sylvighet, uppblåsing och liflig färgton, liksom äfwen det partie på taflan, der en Finst afgudabild ned-

brännes, att han är mächtig af den mest träffande effect. Hvad de öfriga figurerna angår, utmärker sig i synnerhet biskop Henric genom samt uttryck af alfwar och helighet, hwaremot konung Eric sjelf, med sina wridna ögon och sin underliga rodnad i ansigtet, alldeles saknar character, eller äger endast en betydelslös. — 2) Af Hr professor Sandberg, N:o 34 och 35, tvenne Landtliga Scener från Stora Wingåker, med noggrannt iakttagande af folkets egna dragter. Dik uppfinning i grupperingen, sanning i uppfattningen, mångfaldig omwexling i framställningen, glädighet och en wis mild och godmodig ironi, som utbreder sitt piquanta uttryck öfwer det hela, utmärker dessa båda öppertliga taflor, i hwilka endast coloriten synes matt, derföre att konstnåren, för att bibehålla harmonien med figurernas lusa dragter, varit twungen att utöfna det hela i en blek färgton. Detta torde vara skälet att den högröda och mycket detaljerade Majstången, på N:o 35, träder så starkt fram, att flere åskådare icke rätt kunde fatta, att den hörde till taflan. — 3) Af framtidne Kgl. Hof-Målaren Lauracus, N:o 44, en Famille Boskapswaktare i Bergstrakterna nära Rom, hotad af 2:ne öfsware: en alldeles förträfflig tafla. Det wilda, af skenet från en eldbrasa upplysta landskapet, försträckelsen hos den wackra hustrun, ännu starkare uttryckt hos den lilla, till sin moders sida tätt smygande flickan, det grymma och rofgriga hos banditerna, i synnerhet den främst framspringande, i gröna jactan; med ett ord allt sammanslummer på det förträffligaste till en effect, som ömotsländligt tilldrager sig och qwarhåller blickan. Denna är den sista tafla, som den öförgåtliga Lauracus hann att utöfna, och den wäcker derföre en så mycket lifligare saknad

öfwer hans förlust. Men, lycklig den, som kan sluta
sin bana med ett så fulländadt verk! Det är en
hieroglyf, hvilken outplånligt inskrifwer konstnärens
namn i efterkommandes beundrande hägkomst. —
4) Af Grefwe Hjalmar Mörner sågs också nå-
gra tablur med ämnen från samma land, som den
nyssnämnda. Så föreställer N:o 70, en Scene ur
den under Winskörden wanliga folkfesten,
wid Monte Testaccio i Rom: en ganska liflig
och harmoniskt utförd composition, med sammt uttryck
af det sorglöst glädtiga folkslifwet under söderns
mildare himmel. Hvad man mot denna tasla fun-
de anmärka, att accessoirerna äro nog tort målade,
gäller deremot icke wid N:o 72, En Tiggare mot-
tagande Almofor af en Romerska, och fram-
ställande åstådligt den med en slags stadga och i en
förträfflig styl tecknade Italienska physionomien,
den Ehrensvärd beklagade sig icke kunna beskrifwa.
Den tredje af grefwe Mörners tablur, föreställer
en Fransk Grenadier af gamla Gardet (N:o
71) målad på con amore, att man märker det arti-
sten sjelf är frigare. — 5) Af Hr Fägerplan,
N:o 52, Christus på korset, omgifwen af
Maria, Elisabeth och Johannes. Denna är
den första stora composition, som Hr Fägerplan ut-
fördt fullkomligen på egen hand, och den berättigar
oss till goda förhoppningar om denne unge konstnär.
Wäl saknar man, då han icke varit mågtig att lö-
sa det svåra problemet, att förena hela gudomens
fullhet och den häftigast lidande menstlighet i en fi-
gur; det höga idealliska som tillhör worldens Frälsa-
re, och wäl är ställningen af den i en wid gulröd-
kappa inlindade falla figuren, som skall föreställa
Johannes allt för theatraliskt, liksom tanken af den dö-
nande Maria tåmmeligen trivial; men deremot är
Elisabeth en ganska wacker och wäl ställd figur, och
allt, så i denna som i den mindre taslan öfwer natt-
warden — efter Poussin — (N:o 53) så beståmdt
och skarpt, ehuru icke skärande contourerad, samt ut-
fördt med så mycket sinne för ämnets betydelse och
för coloriten, att man ser en alfwarlig stråfwan hos
konstnären att lemna något godt. Denna blir all-
drig fullkomligen obelndad, och derföre öfwerträffa
dessa twenne tablur redan det som Hr Berggren
lemnat, ehuru hwad man af honom sett under de
förra expositionerna, gifwit anledning till wida stö-
re förhoppningar. Wi wilia icke tala om N:o 122,
Alexander och den Macedoniska Soldaten.
Den är en pristasla och så affecterad, så maniererad

och så tom på betydelse och character, som bylka ge-
sällstycken plåga wara. Likwäl är den wida bät-
tre än de andra två: Frälsaren i Ortogården
(N:o 123) och Flykten till Egypten (N:o 124),
ty här finner man ändå contourer och bestämda fi-
gurer, när åter i de andra intet annat råder än
oreda. Ingen begränsning, intet gestaltens fram-
trädande ur bakgrunden, och ingen colorit,
utan blott ett kaos af matta, utblekta färger,
som på wisa släddar taga en obestämd stäpelse
af en man, en qwinna, en åsna, o. s. w. till följ
af wisa slaggdrag, hwilka hwarken antyda mening
eller physionomie. — Det förträffligaste mästet
på det mest mislyckade måteri, lemnar likwäl 7) Hr
Sjöstrands Diana, nedstigande i Badet, ät-
fölid af Nympher (N:o 167), en till binnens-
nen ganska stor tasla, men till tanke, utförande och
effect, så liten som möjligt. Någon ting styggare
kan neml. icke ses än denna magra, grinande, stor-
näufiga och rödblåppiga Diana, och dessa beklagans-
wärda ledbrutna figurer, som skola föreställa hennes
nympher, bakom hwilka en stor karduspappers skärm
uppslyger i luften. Förundranswärdaft är dock konst-
närens åsigt af carnationen. I denna tasla är den
blekt grebelin; i en annan (N:o 166), Ulysses och
Diomedes, bortröfwande Palladium, skif-
den emellan bouteillegrönt och askgrätt. Ref. be-
märker att han icke hade mod att uppfölja samma konst-
närns tredje tasla: Ulysses, igenkänd af Euryp-
clea (N:o 165). Men kände han Hr Sjöstrand,
wille han gifwa honom ett wänligt och wäl betänkt
råd, att alldeles öfwergifwa måleriet, hwarunder
han, i egentlig mening, förspiller både ojan och mö-
dan. — Samma råd wille ref. öfwen gifwa den
som gjort sig beswär att måla Hercules som barn,
döddande ormarne, hwilken icke finnes i katalogen
och wäl kunnat wara öfwen från sjuhusa expositi-
onen. Olycklig den artist, hwars phantasi icke kan se
en halfgud, under annan form än en sådan plusfig,
röddindad postes, och ingen annan symbol af storhet,
än en modern mahogny-sång med swarswade knappar.
Men deremot uppkom efter en wecka, en annan
tasla, som icke heller fanns angifwen i katalogen
föreställande ett par Wingäfersflikor bland
några boskapskreatur; en skön äkta idyll. En-
ligt en bifogad utgift, erbjöds hon till salu, för Gref-
nas räknung; men den behöfde icke detta ädla ändamål
att ådraga sig allmänhetens uppmärksamhet, då mål-
ningens utmärkte förtjenst, så till composition som till

betsfätt, redan i och för sig sjelf berättigade den-
samna dertill.

Denna tasla återför ref. uppmärksamhet på de
öfriga landskapsmålningar, som expositionen erbjöd.
Här funnos ganska många sådana, så wäl i olja,
som i aquarell och gouache. Bland dessa will ref.
egentligen utmärka endast N:o 60—62, af Mansell
Linneell, då hon med dessa wisat sig som en gan-
ska lyällig lärjunginna af professor Fahlcrantz.
Widare N:o 81 af lieutenant Söderberg, hwar-
med han ådagalagt de stora framsleg han gjort i
konsten, då man jemnför detta med de studier han,
wid de förra expositionerna framställt. Och slutli-
gen N:o 49, 50 af Hr Hofling, emedan han med
dem grundlagt den hnskan, att han för framtiden
alldeles icke måtte befatta sig med att måla landska-
per, hwarfen under den sena eller tidiga årstiden, u-
tan hålla sig wid miniaturen. Hwarje föremål på
hans landskapsstafor ser neml. ut, som om det wo-
re skuret i träb.

På Portraitter war denna exposition, såsom
wanligt, ganska rik, utförde så wäl en miniature,
som efter större skala, i olja. Bland de af förra
slaget må, med afseende på ett utmärkt wacker
arbete: mjukt, ledigt och fylligt, Hr professor Sparr-
grens (N:o 3—6) anmärkas. Men likhetens för-
tjenst hafwa de icke. Denna måste man deremot
rättwisligen tillägga så wäl Hr LeMoines tvenne
miniatur-portraitter, (N:o 94 och 95) som alla de
hvilka blifwit upptagna under N:o 46 af Hr An-
derson, hvilken äfwen genom sin copia efter Pe-
legrini (N:o 47) documenterat huru oförtrutet han
beundrar sig, att förwärlwa det smånätta gratiso,
som egentligen tillhör hans konstgenre.

Åf Portraitter målade i olja förekomma först
i katalogen ser stycken (N:o 7—12) af profes-
sor Kraft, och bland dem will ref. först nämna
N:o 12, såsom utfördt i ett alldeles annat manér,
än som hittills warit professor Kraft eget. Ref.
innan han ur katalogen inhemtat hwilken som war
des måstare, tog det för att wara utfördt af någon
Sandbergs el.v. Deremot framställer N:o 11
professor Krafts manér på des yppersta sida. Det
är, hwad man kan kalla dugtigt arbetadt och ut-
märkt af sanning och character. Mycken likhet haf-
wa också N:o 7—9, men, ty wär, den fula likheten,
då det nästan tyckes som det yttersta, fina hullet
blifwit afläddt ansigtet, så att endast det röda kö-
tet återstår. Men olyckligast är N:o 10, med de

gräsligt stora gäsvingarne. Enligt hwad ref. hört
förtäljas, skulle den elftwa-åriga flickan, som detta
portrait skall föreställa, hafwa warit ett utmärkt wacker
barn. Deras synes intet spår i portraittet, och i af-
seende på des tidiga barndomsålder, är man fressad
tro att den förebräelse en gammal Grefsk minus
gaf en sja lärjunge, här är träffande, den neml.
att konstnären trott, att det gudomliga ger sig
tillkänna genom stor kropp och grofwa lemmar.
Händerna äro ju, som om de woro en trettia-
ra hustrus. — Åf professor Westin sägs också
denna gång bara portraitter (N:o 22—24, alla träf-
fande lika och i högsta grad, hwad man kan kalla
brilliant målade, men derjemte med en så ytterlig
flit och noggrannhet äfwen i prydnadsmedel och or-
densstjernor, att dessa grannläter fått ett wigt utse-
ende af torrhet och stelhet. — Desså Hr professor
Sandberg hade lemnat flere portraitter (N:o 36—
48) bland hvilka i synnerhet de historierade i N:o 39,
och det af Directeur Crusel (N:o 42) utmärkte sig,
genom det, jag wet icke hwad, utöfwer den individuella
likheten, som gör det blotta portraittet till ett konst-
verk. — Bland öfriga portraitter frapperades ref.
egentligen af det bland Hr Sjöholms trenne (N:o
128—130 som föreställer afesor Carlander, för des
likhets skull; och af N:o 105, emedan det är så obe-
strifligen styggt. Olycklig den som blir så widunder-
ligen illa målade, och sedan uthängd till allmänt å-
skådande.

Mansell N:hl hade lemnat några prof af sin
utomordentliga sticklighet i teckningar med svart kri-
ta. Framför allt beundrade man ett portrait af
Hr Hjortsberg, copieradt efter ett original af
professor Sandberg.

Och härmed tror ref. sig böra sätta en grän-
s för sina anmärkningar, dem flere läsare redan tor-
de hafwa funnit allt för långa.

Litterair Nyhet.

Från bokpressen i Helsingfors har första häftet
nyligen utkommit af en tidskrift, kallad *Terpsicho-
re*. Wittra och Wetenskapliga Förförl, ut-
gifne af Otto Lulindberg. Dessa förförl, som
mittna om en warm kärlek för det fönna och ett be-
rdmigt sträfwoande efter en högre ide, innehålla ett

och annat icke opoetiskt uttänkt och med flere wackra
partier prydt skaldestycke, t. ex. Adagio, Till min
Lutha, o. s. w. ehuru de äro ojemna till utfränd-
det. Men den unge författaren tyckes hittills huf-
wudsaktligast hafwa sökt hemta sin bildning ur poe-
ternas arbeten, och han behöfwer owilkorligen ett
grundligt och ordentligt filosofiskt studium, och det
af de strängaste methodiska verk, i fall han ei skall
blifwa en alldeles ideelös, känslöförsmåltande nebu-
list. Den profaiska uppsatsen: Öfversigt af den
praktiska Musikens uppkomst, icke bewisar detta
tillräckligt. För öfrigt är hans skämt icke lyälligt, och
för Svenska hexametrar behöfwer han inhemta reg-
lorna för Svensk prosodie. (Intradan ger an-
ledning till denna sednare anmärkning.) Desutom
widläder honom ett fel, det han delar med flera an-
dra af sina landsmän, neml. att icke skrifu rent
språk. Ty ehuru det wiserligen är "klart och tyd-
ligt utan bening," kan man dock (matatis mucan-
dis) på det samma snart lämpa ett kändt swar af en con-
gress ledamot i de Förenta Staterna: att om "hans
språk ei war god Engelska, war det likwäl god A-
merikanska." Emellertid då det nu mera är så väl-
synnt, att se i Finland något utkomma, som affser
mera än dagens wanliga behof, böra hans lands-
män wänligt omsätta den unge författaren, och wa-
ra tacksamme för hans ädla wilja att bereda dem
en angenäm spelsförtning för deras tanke, phantas-
se och känsla.

Musik.

Asnans Moral

Paroble.

Från lifwets morgon till dess qwall
Hur mången puss har jag fått giuta,
Min dag begyntes med en smäll,
Och ack! med smällar lär den stuta.
Bestämda målet lærer bli,
Att ewigt få som åsna spöka,
Och att i jemnt grillfängeri
I werlden utan hierna söka.

Jag ännu alldrig hindra sökt
De trångande wid Pindens trappa,
Jag ännu alldrig ryggen krökt,
Om ej att foder åt mig nappa.

Så Ibas man för sitt besvär,
Förtiensten får blott småtel lida,
Ju mer man omsorg för sig bär,
Ju mer får ryggen därför swida.

Ett utdrag dock af min moral
Jag will den lärda werlden skänka.
Med känslan utaf mina qual
Jag går att dem i blåcket dränka.
War snidig, slingrig som en fiff,
Lär dig med grace att smickra, luga,
Och får du därför sundom sniff,
Lär dig dess bättre till att buga.

Ju mera dumbet Gud dig gett,
Ju mera fänighet i hiernan,
Des mer tror hopen dig ha wett,
Des närmare du står till stiernan.
Och hwartill har natur, min wän,
Framsöre andra swans dig gifwet,
Om ej att soya wäl igen
Hwärt snedsprång som du gjort i lifwet?

Försök att följa denna lag,
Du, som på dina öden klandrar,
Förfortad blir din forgedag,
Då du försölid af bromsar wandrar.
Du kommer mer och mer i tour,
Att mer din lefnads himmel dagas,
Till söst, inunder stenars stur,
Du in i lärda samfund jagas.

På sednare halfwa årgången af denna tidning
kan, i Herr Normans och Engströms bokhandel, praen-
numereras med 2 R:dr 24 st. B:co. Utaf förra
halfåret finnas ännu några få fullständiga ex. ut-
tillgå. Praenumerations afgiften för hela årgån-
gen är 5 R:dr B:co.

Årskatt: N:o 53 sp. 7 r. 7 fl. guldudde, 1. guld-
ludda. — r. 40 fl. pekling, 1. pekling.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t e n.

N:o 55.

Onsdagen den 12 Juli 1826.

Englands Underrättelser.

Stockholm. — Ångbåtsresorna fortfara att mer och mer vinna i förtroende hos allmänheten. Bland våra ångfartyg göres för det närvarande den längsta kursen af Fbreningen, hvilken går mellan Stockholm, Drefund, Norrköping, Westerwit och Kalmar. Vid sin resa i början af Juni, medförde den omkring 150 passagerare från hufvudstaden, samt på den sista från landsorternas städer wid på 100. Under sitt wilstande i Kalmar, den 2 Juli, företog den en luffart till Skaggénäs och Pataholm med öfver 80 passagerare, hwilkas antal wid en framdeles tillernad luffart åt Borgholm troligen mångdubbelt fördölar sig. Resan från Kalmar aflopp under den vackraste wäderlek, utan någon olyckshändelse. Maskineriets förträfflighet och framför allt den utmärkt skickliga och allmänt aktade man, hwilken har befäl öfver fartyget, bidraga naturligtwis isynnerhet till det förtroende, hwarmed man gör en så lång färd, som den från Stockholm till Kalmar, lika lugnt som en wandring på eget kammargålf. — Ormen Långe, hwilken först i år börjat sina resor mellan hufvudstaden och Norrköping, fortfar äfwen att förwärfwa sig förtroende, ehuru ett tillfälligt obestånd i maskineriet, förorsakade ett kort uppehåll under dess sista resa. Men detta har ju i början varit händelsen snart sagdt med alla våra ångfartyg.

Carlskrona den 4 Juli. — Öfwerallt klagas här öfver den molnfria himmeln, med sin uthållande hetta. Likwäl skall, enligt berättelser utaf resande som kommit från nordliga orter, gräset och wärsäden i allmänhet uti Blekinge wara mera för sig kommet och förhoppningsgifwande, än i flere andra provincer, hwilket äfwen ehuru i mindre grad,

gäller om en del af Småland och Östergötland. Boskogarne läfwa en god skörd, och larfsket har slagit wäl ut. På de fleste ekar äro bladen upprätte af maskar, och de börja att äro sitta löf. Tidigare än under något af föregående åren har man här erhållit mogna här; redan i början af Juni utbidnos smultron till salu. Dastadt wärman är helsotillståndet ganska godt.

Konneby d. 5 Juli. — Brunnsdrieningen är redan i full gång och äfwen från aflägsnare trakter, såsom Stockholm, hafwa brunnsgäster inträffat. Stället utmärkt täckhet, genomsluten af Konneby ström, omgifwen af de skönaste bok- och ekundar, torde mycket bidra till. Då man, liksom utmed en trinnswäg af behagliga utsigter, nalkas det nära härintill belägna, utmärkt vackra Djupadal, med sitt öfverraskande wattenfall, hwilket, strömande sig utför klipporna, hastigt döjer sig uti en af wattenet i sjelfwa det stora berget insturen rännan, då man uppsigt på Snäckbacken wid Konneby, hwilken gör likaså mycken heder åt ägarens smak och öfbrutna möda, som den lemnar åskådaren ett fritt utrymme för sina blickar, måste man erkänna, att Sverige äger kanske så ställen som kunna täfla härmed i täckhet och behag. Såsom bekant är, äger både Skåne och Blekinge ett stort antal hälsokällor. Sölvisborg, Carlshamn, Drumlösa, behöfwa icke nämnas; sådana finnas desutom i och wid flere andra städer. Huru konstligt, om man äfwen här kunde hoppas att med brunnsdrieningen få förenad en medicinsk gymnastik, hwilket dock är föga att förmoda, så länge staten i lemnaförelse mot andra inrättningar, bidrager så ringa till dess förkofran.

Grenna den 23 Juni. — Wärsåden står ganska frodig här omkring. Kanske hafwa wi derföre att tacka den långa fluggande bergsåsen, hwar på Brahehus ligger, och hwarifrån wärens wata och fugtighet ännu sprider sig, äfwen som Wetterns uppfriskande windar. Träden äro angripne af mass, dock utan att de deraf lidit betydligt. Wärrman har uppnått 26 a 27 grader i fluggan.

Gefle. — Den nyss förslutna marknaden gaf ringa omsättning. Sadespriserna äro i stigande; men deremot synas de norra provinserna hafwa att wänta en god årswärd, både på säd och hd. Sjöfarten är icke liflig och torde i de flesta sjöstäderna, i anseende till vår nya både Tull- och Förpassningsstadga, icke kunna blifwa det. De bidraga gemensamt och kraftigt att qwäfwä all inrikes rörelse.

Norrköping. — Wår stad winner med hwarje dag ett yttre försköndadt utseende, i de trakter hwilka 1822 härjades af den förfärliga eldswådan. Flere stenhus äro uppbyggda, och önskligt wore om, åtminstone för den delen af staden, som nyligast lidit af branden, öfwerenskommelse träffades att blott ädana singo uppföras. Den frågan är ännu icke afgjord, huruvida ett trähus werkeligen och öfwerhufwud taget kostar mindre än ett af sten. Ett wigtigare bör derjemte äses, nemligen den mindre wärdan af stenhus wid en uppkommen eldswåda. Worde icke erfarenheten redan lärt våra stadsboar att inse ombilligheten att åstadskomma stäckning, då qwarteren till det mesta bestå blott af trähus, om man och ej will antaga ett annat alternativ, dåliga sprutor, lifnödighet att rädda andras men ej sitt eget, samt brist på energi för tillfället. Wid den sista eldswådan i Norrköping hölls dock all möda öspard. Men hwem går i borgen för framtiden? Eller kanske hoppas staden att få lefwa på nåder ännu detta sekel? *) I händelse af eldswåda uti de landsortens städer, som icke äga en större mängd stenhus, måste en derwid möjligen inträffad storm alltid förorsaka stadens fullkomliga förstöring. Här om wittna Norrköping, Borås, en del af Nyköping, o. s. w., wi undantaga Göteborg, hwilket tyckes stå under en särskild gudomlighets hägn. ~~De Norrköping woro emellertid dessa tvenne så rått på hwarandra förjände olyck-~~

*) Märkwärdigt är det nemligen, att Norrköping helt och hållet afbrunnit en gång hwort hundrade år. Den sista wälte före de sista olyckshändelserne, war Ryssens brändande af Staden år 1719.

forna högst beslagliga. Ingen synes dock djupare betänka sådant, än det fordom på sin gamla raka grund, nu på sin nya lutande uppresning stående stadskyrkotornet, hwilket liksom bidar på en slutlig yttersta dom, hwarigenom all widare architectur, eldswåda, spruta och tillkommande pump blifwa för de samma öfwerflödiga.

Sland den 4 Juli. — Efter en fortsarande torra har här nyligen fallit ett ganska håstigt åfregn, hwilket på årsgrödan öfwer en del af denna ö förorsakat en betydlig skada. Stora hagel föll och aren afslagos. Äfwen i Kalmar gjorde samma owäder någon, ehuru mindre betydlig skada.

Linköping d. 6 Juli. — Den fortsarande torra wäderleken, i förening med en oerhörd wärma, lemnar här föga förhoppning om wärsåden. Äfwen gräset är på höjderna, der ingen flugga gifwit hågn mot solstrålarne, liksom uppbrändt. Äfwen hafwa stundom medfört ett uppfriskande regn. Från Lofsta socken, belägen några mil från Westerst, berättas att åfkan derstädes nedslagit, och uppbrannt en öy, bestående af fyra åboer.

Bref till Julia.

II.

I anledning af Stagnelli Samlade Skrifter, Andra Delen.

Från längre tid tillbaka temmeligen noga bekant med mina landsmans egenheter, har jag icke råtat i den förwåning, som du säger dig erfarit, öfwer den följande med hwilken du tycker dig märka, att andra delen af Stagnelli Samlade Skrifter blifwit af allmänheten emottagen. Det är sannt, att inom hela omfånget af wår witterhet kan intet enda förgepel uppwisas, som tål jemnförelse med något af de fem fulländade, hwilka återstå öf efter den olycklige, allt för tidigt aflidne skallden samt här meddelas, och jag medgifwer dig gerna, det man då borde wänta snarare ett gladt tillegnande af en förträfflighet, som hittills saknats, jemte ett tacksamt erkännande af de bland öf förut öfbedda förtjensterna, än fränstående anmärkingar, att dessa tragedier, af en ännu icke fullt utbildad skalld, dock icke kunna förliknas wid Schillers eller Shakespears sista mästerverken. Men detta är Swenssens art. Du torde erinra dig huru ypperligt Ehrenswärd har characteriserat de nordiska nationerna, af hwilka den Swenska är en, då han angifwer källan så till deras dygd som

till deras obbygg, wara öfwerdrift, hwarifrån härflä-
 ter ett slags lättja och ett slags wäld i känslorna,
 som föder en driftighet, den der affympar den tid
 hwilken erfordras att gifwa mognad åt omdömet.
 Derföre väster vår allmänhet sig så gerna wid yttre
 glitter, utan sinne för djup och gediegen halt; och
 derföre har den så fåga själfständighet i sin smak, att
 den sålän gifwer sin hyllning åt någon förtienst,
 som ej af en yttre auctoritet först warit utmärkt.
 Om du kastar en blick tillbaka på hela vår historia
 skall du finna, att de förwänande fiore män som
 hedrat fäderneslandet, alltid först af utländningar
 måste emottaga en beundrans gård, innan deras lands-
 män hemburit dem densamma och att våra författa-
 re endast långsamt och med swårighet kommit till sitt
 anseende, om ej konungagunst eller förnäma gynna-
 res slitiga loffagelser befördrat det. Sjelfwa Bell-
 man, denne så i högsta grad nationela sångare, har
 ju, som du wet, först i sednare tider börjat allmän-
 ligen erkännas för hwad han werkeligen är. Der
 ingen sådan fremmande medverkan inträder, der be-
 römnet endast af egen werkelig förtienst skall eröfras,
 der går det långsamt med erkännandet. De som e-
 gentligen borde tala, äro de redan creditgående för-
 fattarne, hans medtäflare; men huru många af dem
 äro wäl alldeles fritagna från den urgamla Swens-
 ka national-swagheten: afund öfwer förtienster, hwil-
 ka i någon mon och från något håll kunna öfwer-
 glänsa deras egna? Och huru många af dem har
 sin ära och sitt rykte nog säkert grundadt, att de,
 utan fara att förlora derwid, kunna gbra rättwisa
 åt en utmärkt medtäflare. De tiga alltså, och när
 de tiga, står den stora hopen, wan att rätta sig
 efter deras ord, tvehgåsen, utan att riktigt weta
 om den skall beröma eller tadla. Med sådana för-
 hållanden, hwilkas werklighet du icke kan neka, är
 det ej underligt att de fleste omdömen man hör fäl-
 las öfwer Stagnelii dramatiska försök — ty i of-
 fentligt tryck har man icke läst något enda yttrande
 öfwer dem, utom de några och tjugu raderna i Stoc-
 holms Posten, — icke äro annat än halfwa, hwarfen
 warma eller kalla undanslyfter både i tadel och be-
 röm, hwilka röja en tyblig fruktan att bestämt ut-
 tala antingen det ena eller det andra. Man har och
 så mest påstut sig wid min utgifware åtgärd, likasom
 denna något skulle kunna inslyta på det werkliga wär-
 det af de utgifna skrifterna! Smellertid tyätes man,
 i öfåkerheten af sitt omdöme om det som egentligen
 borde bedömas, wara glad att hafwa fått något det

man tror sig med enhällig samdrägt kunna tad-
 la. Men jag har i afseende på utgifningen af
 Stagnelii skrifter, för att wärdigt motswara ett mig
 lemnadt dyrbart förtroende, utan alla andra hänseen-
 den, endast sökt att handla efter det hwad jag trott
 och tror, i sådana fall, wara det rätta.

(Forts. e. a. g).

Litterair Nyhet.

Du wår landsman Hr Lindblad, hwilken för halft-
 annat år sedan utreste till Tyskland, för att ännu
 ytterligare utbilda sina musikaliska anlag, yttrar sig
 ett der utkommande Blad, med anledning af en ny
 utaf honom författad composition, följande:

”Med nöje underrätta wi våra läsare, om en
 ung Swensk compositeur, Hr Lindblads originel-
 la och högst characterfulla compositioner. Wi kän-
 na ännu ingen sådan, utur hwilken den höga nor-
 dens character, des innerliga ofta elegiskt lena känsla,
 m. m. så sannt och fulländadt talar till oss, som u-
 tur denna, hwilken är en helt och hållet fri, lefwan-
 de naturutgiutelse. Att wilja analytisera eller mäta
 den efter ett och annat system, skulle efter vårt om-
 döme wara ett des anda rakt misstännande pedan-
 teri.”

”Accompagnementet är af compositeuren sjelf satt
 för flaver; men ännadt att såsom sång af en stark
 chœur karlrdster ersequeras af orchester. Önskeligt wo-
 re att någon af våra concertgifware öfwer talade
 compositeuren att offentligen uppföra detta lilla, men
 innehållsrika werk, hwilket genom originalitet och
 expression wiserligen skall finna allmänt delta-
 gande.”

A k u s t i k.

Förslag till Tal öfwer en Swafwelsticcka,
 wid mitt blifwande inträde i Swenska
 Akademien.

Mine Herrar! Denna swafwelsticcka jag nu
 håller i hand, har fordom utgjort en lefwande, or-
 ganisk del af universum. I hwarje af des förtor-
 kade saftgångar har herrskat et friskt och ungdomligt
 lif. I stället för den swafwelgula peruk hon nu
 bär, war hon prydd med det mest fagra och gröna
 skände hår. På hennes fingerspets har mången so-
 gel sjungit, i hennes blad har wessan mången gång
 lekt, på hennes blommor har mången wårjol kastat

finna strålar och mången ljus sommaraston sin dagg.
Fästad wid sin stam emottog hon derifrån den kraft-
fullaste näring, tillwårte och blef stark. Under hennes
beaktning af löf, funno himmelens foglar och markens
djur ett flydd emot solhettan. Huru annorlunda är
hon icke nu beskaffad. Grymt och obarnhertigt löf-
flets hon af människohanden från den moder, hvar-
ur hon hemtade sitt lif, och som sielf stupade ett of-
fer för bödelsjernet. Bladen blefwo afrifna, faster-
na förtorkades och det fordna naturliga tillståndet
förbyttes i ett onaturligt och dödt. I stället för att
vara en del af ett stort och flugg-gifwande tråd, wardt
hon till en förtorkad sticka, beständ att af det mind-
sta barn kunna handteras. I stället för det klara
ljus hon hvarje dag nedfallade öfwer sin strål-om-
giutna hieså, skulle hon iklädas en peruk af swaf-
wel, för att blifwa de dödlige till en wandrande
lyttigubbe, samt att slutligen, sedan hon tillräckligen
gagnat, trampas under fötterna. Förgäfwes åter-
kallar man nu henne till sitt fordna lif. Om wi
också försöka att sammanbinda alla des spridda och
sönderspillade delar, så förblifwa de dock samma
förtorkade stickor utan inbördes lif och förening.

I fall det nu tillåtes mig att tillämpa dessa re-
flexioner på den närwarande tiden, jemte des för-
hållande till skbn konst, så tror jag mig icke taga
felt, om jag emellan denna och vår swafwelsiska sin-
ner en synnerlig likhet. Fördom stod poesien, ett en-
da stort och fullwårt tråd, i den friska, fria och bly-
na naturens lustgård. Det hemtade sin glans af
himmelens sol, sin näring af daggens must och sky-
arnes droppar. Men upp på detsamma blifade
människan i sin fåfånglighet, och se, hon fann deri
icke allt vara godt. Det borde omskapas ifrån hwad
naturen danat det till, omskapas till något mot na-
turen, det borde göra nytta, och det borde ifrån ett
enda odeladt helt, sönderspillkas i många tusende
stycken, så att hwar och en kunde efter sitt behof
deraf erhålla en liten del. Dessa delar sammanknir-
pade man nu i bundlar och kallade dem lärda
samfund och witra academier. Då det stora
trädet i egenkap af wed åtminstone kunnat komma
till gagn i kafelugnen, kunde det nu, sönderstye-
padt i så många delar, ej ens i detta fall vara till
tjänst. I stället för att utgöra ett ämne för beun-
dran, blef det nu ett föremål för det lägaste förakt.
Ingen så ringa fluga, ingen så förkastlig wrå gafs,
der det icke fanns, inga så surusade fingrar, hwar-
af det icke handterades.

Himmelsta poesie! Du herrliga tråd i lifwets
lustgård, du naturens tunga, hwarfrutan intet ljud
låt sig höra, ljufwa magt, du som med din troll-
staf förmår byta en bäken i ett paradies, älderns
subhwita blomster i ungdomens friska morgontrosor,
sorgens tåresrömmar i glädjens daggregn, du som
leswer i allt, upplifwar allt, beherrsar allt, för-
ligar allt, gör det inweklade enkelt, det mörka ljus-
bet låga högt, det fattiga rikt, det swaga starkt, när
slår på tidens mößbewårta ur den timma, då din
förnedring upphör? Kommer du någonsin tillbaka?
Och om du återwänder, är det då till doms öfwer
dessa i merg och ben förtorkade, i hjerta och ädron
blodlösa människoslagte, som du anländer? Öfwer
Indiens palmer och Greklands lagerlundar låg för-
dom ditt himmelsta, nu mera till ett matt mänsken
förblenadt skimmer. Du satt på Anglosaxias strand,
och djup som hafwet war din tanke, snabb som des
bewingade wind dina toners flygt, skimrande som
bålflorna woro dina phantasier, och fria såsom de
öfwen öfwer nordens har du framstrålat. Du tog,
likasom Odin, ditt högste wid Mälaren, och sång
himmelsta toner des förtrollande behag. Som hans
söner klädde du dig i hietarnes rustning, slagade
sorgens bittra klagan wid Baldurs bål, och blandade
de med Ingeborg dina tårar. Är du för alltid för-
swunnen, eller har du blott gått till några sekler
hwila, för att derefter med jettekraft ånyo uppstå
här eller på andra sidan hafwen, der uti jelfs-
ståndighetens land? Utsäddes ej wid ditt fall nå-
gra frön, eller skola dessa swafwelsstickor i våra hän-
der förblifwa de enda minnesmärken oss äro qwar
af din herrlighet? Dock nej! du kan icke dö, icke
stodna! Du är lifwet, du är elden. Blomstret må
förwisna, trädet må dö ut, men när wårsofen en
gång ånyo återkommer, skola dina rosor åter skuta
upp ur jorden, och foglarne stunga i de löfbetäckta
träden. Faren då wäl i nattens nödöf! Jag will
se wid himmelens sol, och bygga min hydda under
de nya stammar af poetiska lundar som då uppstå
rä; och ser jag dem icke, och hwilar jag ej under
dem, nå wäl, så wandrar der ett annat folk. Wänta
det blifwa wisare än wårt, swafwelsstickornas' usla, för-
aktade slagte!

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wenström.

R o m e t e n.

N:o 56.

Lördagen den 15 Juli 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Presidenten i Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt, Friherre Strofisch, afled i går kl. 3-qwart till 7 f. m., efter en långvarig sjukdom.

Bref till Julia.

II.

Förledning af Stagnellii Samlade Skrifter, Andra Delen.

(Forts. fr. N:o 55.)

Det kan wist icke undgå din uppmärksamhet, att den som har att samla och utgifwa en af sidan författares skrifter, är i ett helt annat förhållande än den hwilken self föranstaltar en upplaga af det, hwarpå han will grunda sin häglomst bland efterwerlden. Han som wanligen företager detta ungefärligen wid slutet af sin bana, bestämmer hwarmed han will bedömas till hwad grad han uppnått sitt syfte, och kan derefter wälja hwad han bnskar upptaga såsom honom fullkomligen wärdigt. Den åter hwilken skall samla qwarlätenskapen efter en för tidigt bortryckt, hvars hela förmåga ännu icke allsigt utbildat sig, och ännu icke hunnit gifwa den yttersta fulländningen åt sin talent, den har egentligen att tala intet wal att anställa. Allt hwarpå den affidne tryckt en stämpel af sitt genie, också om detta icke ännu skulle hafwa undergått den sista afrundande handen, måste bewaras såsom dyrbara minnen af hwad man af honom haft att wänta, såsom elegiska erinringar om saknaden af en säkert påräknelig fullkomlighet. Sådan är den regel, hwilken

ledt utgifwarne af alla andra för tidigt bortgångne snillens arbeten, och den har äfwen bestämt min åtgärd wid utgifningen af wår Stagnellii skrifter. Jag har således werkeligen icke utan en slags hänande aretrykning, funnat åhdra den tadlande anmärkningen, att en stor del af nu i fråga warande andra del upptages endast af fragmenter. Liksom icke alla den saknade Stagnellii dikter wore, i sig selfwa, blotta utförda fragmenter af den djupa och underbart härliga poesi, till hvars utförande naturen, å ena sidan, utrustat honom med de yppersta anlag, och å den andra, satte hinder i wägen, genom ett ousägligt fysiskt lidande och en för tidig död! Jag bekänner också, att jag anser det hwad fragmentet Swegder läfwar, wara till rikningen så genialiskt stort, att jag icke wet något af allt hwad Swenske skalder hittills lemnat, som, med hänseende härtill, dermed kan komma i jämförelse. Hwilket idé, att låta materiens, d. å. dödens gamla, wilda naturmagter uppträda till kamp mot de himmelska ljuskrafterna och deras barn: människorna, förande denna strid med deras egna passioner såsom wapen! Hwilket motsycke hade detta icke blifwit till Prometheus af Aeschylus, ännu djupare fattad, emedan christendomens klara anda här för mildrande framblickar öfwer hedendomens nattgeslakter. Säg self om ej minnet af att denna idé utaf en ung skaldblifwit fattad, ehuru han ej hunnit utföra den, borde troget bewaras såsom en juwel i hans ödbblighets krona? — Wisertligen har fragmentet Thorsten Ziskare flere briser; men det oakadt, då det framställer ungefärligen samma thema som legat till grund för Swegder, men sedt seån en somist sida och nedrytt i en lågre sfär, borde det icke saknas

i en samling, hvilken hade att framställa en tasta af ett försvunnet snilles rikning och rika mångfaldighet i uppfattning af former. — Till och med Belågringen af Ceuta ty jag betraktar äfwen den i sitt närvarande överflödade stic, såsom ett fragment) ehuru uttänkt wiserligen under mera lågstämnda och mindre strånga fordringar, är dock i wår på originalwerk så ytterst fattiga dramatiska litteratur, ingen obetydlig, utan en composition, hvilken skulle göra en ganska stor och angenäm theatralisk effect, i fall den af någon trupp begagnades.

Men mig har blifwit lagdt till last, icke blott att jag i samlingen upptagit dessa fragmenter, utan äfwen att jag i den lemnat rum åt ett helt fullständigt stycke: Middartorner. Min ursäkt kunde anses ligga ganska nära till hands; ty då jag fann detta forgespel, af författaren sjelf, fullkomligen renskrifwet och färdiggjordt för tryckning, hade jag wilst ingen rättighet att undanhålla det. Jag will dock icke bakom denna upplysning söka mitt försvar, om jag inför den sanne konstnären verkligen behöfde ett sådant. Ty jag bekänner öppet, att om jag också funnit denna tragedi — hwilket war fallet med Sigurd Ring och åtskilliga andra stycken — endast såsom första conceptet, skrifwen på mångfaldiga olifartade papperstappar, hade jag, i anseende till behandlingens höga poetiska förtjenst, skärligen sammanställt dessa tappar, renskrifwit dem, och liksom jag redan gjort det i trots af den aflidne skaldens wördnadswärde faders irwändning, låtit i samlingen trycka detta detta forgespel, oaktadt dess ämne. Ja wäl så mycket snarare med anledning deraf, som ingen ting klarare uppenbarar wid den af en poetisk förmåga, än såttet huru ett widrigt ämne behandlas: och att gissas hwad Stagnelius war såsom poet, utgör enda afsigten för utgifwandet af hans dikter. "Den sanna artistiska framställningen — anmärker Goethe — har intet didactiskt systemål. Den billigar intet, den tadlar intet, utan den utvecklar sinnefog och tecknar handlingar till deras följder, och derigenom upplyser och undervisar den." Den djupa samningen af dessa ord, hafwa flere uttranden af åtskilliga författare i äldre och nyare tider bekräftat, och Leopolds bekanta uttryck:

"— Det största mästestycket

Är, hwart ni gör, geniets moral."

säger alldeles detsamma, och är träffande och riktigt äfwen i sin widsträcktaste mening. Desså ligger samma ämne, som här i Middartorner förekommer, till

grund för Konung Oedipus af Sophokles och för Hippolytos af Euripides, och således äfwen för Voltaires Dedipe, och Racines Phedre, och ingen menniska har funnit någon skyggelse i deras ämnen, eller ansett behandlingen, såsom konstwert, äfwen wärd. Hwarföre skall då närvarande tragedie beläggas med dessa epitheter? Det torde också verkligen blifwa swårt att uppgifwa några för alla öfwertygande stic, hwarföre, på den moraliska wägskålen, en incest ligger tyngre än så många andra brott, hwilka, utan fasa och misbilligande, blifwit använda såsom motiver wid framställningar på skådebanan. Sannat är, att detta brott, tyckligtvis sällan förekommer, men just hwarföre är det så mycket mera effectrikt för tragisk handling, då denna dess egenkap ger anledning till en så mycket häftigare motsträfwan, af de inweckade personernas sebliga natur, och sätter character och passioner i ett så mycket wäldsamwäre spel.

(Slut c. a. g.)

Konst-Nyhet.

Herr professoren och riddaren Westin, är anmodad att förfärdiga en altartasla för staden Coelshammns räkning. Ämnet för compositionen kommer att utgöra Christi Begräfning. I det uppgjorda utkastet ser man Nicodemus, Christi lärjunge Johannes, Joseph af Arimathia, Christi moder, Maria Josef samt Maria Magdalena sysselsatte med Frälsarens swepning. Den nedgående solen sprider öfwer hans ansigte ett mildt förklaringsljuset. Ur grottans eller begravningsställets wäggar synas små Englahufwuden framblida. — För att döma efter nämnde utkast, skall denna tasta, i sann expression och verklig skönhet, ei komma att eftergiffwa professor Westins allmänt berömda altartasla i Kungsholms kyrka, hwilken, såsom bekant är, föreställer Christi uppståndelse.

Det bör emellertid lånda dem till mycket heder, hwilka genom requisitioner af detta slag, söka att upprätthålla konsten inom wår fosterbygd, der de fleste enslidtes knappare tillgångar eller liknandhet, lägga så stora hinder i wägen för afsättning af större arbeten. I stället nödgas nu ei sällan wåra konstnärer söka en nästan uteslutande sysselsättning i målandet af portraitter. Huru önskligt, om flera andra städer och landtsförsamlingar liksom sökte att få sina kyrkor icke blott till det yttre prydliga, utan äfwen inuti förskönade och förherrligade af konstens

alfer. Men kanske ligger i en dylik åhåga allt för mycket katolskt! I stället synes lusten böra tilltaga att upprepa förgyllda trädkors, på det guds församling ej måtte glömma det mindre af rent guld, buret på svart grund. Sålunda sannas det gamla ordspråket: Tempora mutantur et nos mutamur in illis!

M u s t i k.

Fragmenter af en Plåtsedels Historia. (Forts. fr. No 51).

Men min pegas åt andra håll nu rider,
Plåtsedeln lemna wi en stund i fred.
Till Esterlånggatan jag ilar ned,
Der i ett hörn en gatmansell framstrider.
Des ena sto i brådskan blifwit sned,
Des hufvud styres utaf plymers segel,
En rosig ridifyl i hand hon bär,
Som hennes läppar något nått den är
Och tycks af hennes kinders blekhet bära pregel.

Till frogen nu hon går att sig få låna,
Bör wårdet af en stien cattunschawl,
(Den tusen gånger re'n man sett på bal
På Ahlstråtan sig swånga under nattens måna)
En plåt att derför — nöden är fatal —
En soffas köpa sig, wäl ej ibland de bästa.
Hon genast wunn sitt åbla systemål.
Wår merbemålde plåt kröp genast ur sitt håll
Och måste såsom soffan hos mansjellen gåsta.

Emellertid nu i sitt hörn hon prälar
Bredwid en grön gardin af åldrigt l,
Som wår mansjell af salig moster årfi,
Med några bockskinnskor och sönderflagna bälstar.
Mansjellen blir i ro. Ledfagas hem hwar awäll
Af åbla grefwar, gyllene baroner.
Engagement hon tar wid en theatertrupp,
Bör med en wif grosshandlare en lycklig coupe,
Och bbrjar anta Gardes fändrickars façoner.

Men ännu alldrig lyckans hjul stod stilla.
Mansjellens fågring snart för fanners drog
Och med betsamma lyckan flykten tog,
Ostadiq liksom hwarje annan frilla.
Wår soffas pantsattes på merbemålde frog,
Kom i ett klådsstånd nära Dolkhusgränden.
Der stod hon trenne weckor, om ej fler;

På sidstone förwandlad hon sig ser
Uti en hund med stubbad swans i ånden.

Wid denna tid man ett förbud utstala
Mot lösa hundars mörrende och sång,
Som löpa fring till människors försång.
Wåd' natt och dag polisens ågon waka,
I hwarje hörn stod en gewaldiger på språng.
Förfräckliga tumult i sjelfwa fridens stöte!
Wår hund med nosgrinna war ständigt sebb,
Desutom alltid med ett band wid handen ledd,
Och undwel som en pest hwart kärleks möte.

Men att, en dag på honom kom den stemma wanan;
Han smög sig sakt bortom närmsta hus,
Sprang öfwer Kejsers trädgårdsplan burdus
Och ilade rakt åt Beridbarbanan.
Så prar ungdomen uti sitt wilda rus,
Besinnar ej ett busfint hjertas warning; —
Ty och policens blick, som intet undångår,
Swad som i gruset krålar, åker eller slår,
Sic slutligen uppå wår Belle spaning.

Till kungens köf af luften wåtsamt drifwen
Han smög sig sakt som en tjuf på tå,
Såg på ett fat en präktig kalkstet stå;
Och som han war på stek förfasligen begifwen,
Han kniper kalkwen bums med sina två. — —
Men härifrån till Upsala wi lånda,
Att of med lärdomen förnöja på en stund.
Emellertid wi skänka åt polisen stek och hund,
Som kanske båda få en duktig ånda.

Till antal jemnt med Greklands wise suto
Sju professorer uppå hwar sin stol;
På Consistorii-bordet hanen gol,
Ej wisa råd och orationer truto.
Till slut så uppsteg lärosätets sol
Och ordade: "priswårde wån! bland eber
Den saken nog är känd att det man jemnt kan få
Man plågar sätta mindsta wårde på,
Som åfwen lårs af alla dars erfarenheter."

"Uppå den sol som hwarje stund här glimmar
Och skänker allting lif och rörlighet,
Hur mången rätt derpå att ålta wet.
Tag henne bort på fyrti åtta timmar
Och hon skall bli en werklig raritet.
Den jord hwarpå wi alla dagar drifwa,

För våra fötter upplagd jemnt till slut,
Tag henne bort en endaste minut —
Jag wille då wäl se hwar på wi skulle klifwa."

"Det ej alldagliga wår åtra starkast spänner.
Hvem loper ej för att en konsol se
Sju, åtta mil, ja trettio kanske.
På det jemnt sedda och som hwar en känner
Will deremot ej någon aktning ge.
Så ock med oss. Wi naturalier samla
Med trägen slit från werldens alla wrår.
Påfoglar, lejon, tigrar, Tibetfår;
Men öfwer hund och katt wi uti mdrker samla."

"Betänken nu wälwisaste bland männer,
J wårt museum intill denna stund,
Finns, det jag wet, ej någon enda hund
Uppstoppad till att se, och det, J ädle wänner,
Är mer än tadelwärdt utaf ett lärdt förbund,
Ett samhälle, der som Minerva träder
Ej blott som uggla upp på våra tak,
Men ock som wisbetens i hwart gemat,
Der munnen fylls af äkta lärdoms wäder."

"Du hafwer jag förspott, dock ej af Argi händer,
Ty denna karl är full af bara fan,
Och stielper upp och ned på sleskwa hufwudstian,
Att wår landskshöfding styndsammast utänder
Ett påbud strängt och det endera dan,
Att alla hundar skola mäsacreras,
J stad, på land, i koja och i stott.
Till detta ändamål tolstusen skarpa stott
Till denna staden skola transporteräs."

"Nyss blifwit häftad, på en utländsk magts begäran,
Hwar enda hund i Stockholms hufwudstad,
Snart bår med dessa djur till slupstoken åstad;
Ibland en hwar är spridd en grym försäran,
Hwart öga fugtas utaf tårars bad.
Det sågs hundslägtet bbrjat revoltöra
Och oregerligt skälla på constitution,
Derför på en kongress är wäckt motion,
Att hwarje hund man flux skall mäsacrera."

"Mitt råd är derför att ut wi genast sända
Pedelln, att hemta oss på tienstlig ort
En hund och det som lungen den så fort.
Se'n må i Guds namn hwar som helst oss hända,
Wi gjort för academien hwar wi bordt."

Sägd och justeradt prompt. — Så far pedellen
Med besman uti hand, att wåga upp en hund
Af tio marker och ett pund;
Och utom tulln han är wid första smällen.

Just som han kom helt nära Roslagstullen,
Framför sig fick han se en procession.
Först mästern med trens och guldgalon,
Derpå en lurfwig hund, som stretade i mulen,
Så klockaren, som gnolade på tron,
Sist två polisbetjenter såsom wakter.
Med laddade gewår de styrde wågen fram,
J takt bland wisna löf och dam,
Som hwirflande uppstego uti after.

Man frågade hwar skålet kunde wåra
Till slit en seen utaf så eget slag.
"En hund till döden wandra skall i dag,"
Så han med yran bittert hördes swara;
"Ty primo han emot det sunde budets lag
Sig swårliga förbrutit;
Secundo, trots det strängaste förbud,
På torg och gata fört ett gråsligt ljud,
Som ock på twenne ben i hofwets trappor stutit."

Pedelln beklagade af alla krafter djuret,
Som helt bedröfwadt såg mot himlen opp.
Han genast hejdade den grymma Martis tropp
Och bad få wåga upp på besman creaturet,
Fann det på nageln nära, — i galopp
Prompt red han bort. Nedgången re'n war solet;
Men ännu professorerna wår man
Wid ankomsten till staden fann,
Dwarstittande se'n middagen på stolen.

Man wog och wog; som trenne lod än feltes,
För hunden en pension blef uti staden wald,
Att äta upp sig der han blef befald.
Drikspengar åt pedellen rundligt deltes,
På förhand afgiften för hunden blef betald.
Han hos en fru wid Dombro'n fick logera. —
Men min pegas, från detta äfventyr,
Rakt fram till Kungsparken igenom tullen styr.
Att på en tuswas bädd i qwällen soupera.

(Forts. e. a. g.)

Stockholm,
Tryckt hos C. F. Wennerström.

R o m e t t e n.

N:o 57.

Dnsdagen den 19 Juli 1826.

Duplikt

till Friherre Ankarwärds Wederläggare i Swea; med anledning af hans i Rom-ten N:o 47 och 49 införda Swar.

Mången åtrår, i en litterat twist, intet mera än att behålla sista ordet, och anser detta, liksom ståtandet af sista salwan på slagfältet, owillkorligen umärka wunnen seger. Wederläggaren har länge fått glädja sig åt föreställningen häröf, och jag skulle gerna förunnat honom att göra det för alltid, i fall wår twist ej rörde sista begrepp om Grundlagen: hwarje ätra Swensk medborgares ägonsten. Alltså, will han werkeligen för allwar behålla sista ordet, måste han ännu en gång gripa sig an och något kraftigare än han sednast gjorde det.

Wederläggaren börjar sitt förswar med klagan deröfwer, att jag skulle hafwa förwängt hans uttryck, då jag berättat, det han kallat Friherre Ankarwärds skrift "obetydlig." Wederläggaren erinrar nu, att han icke sagt det han ansåg skriften obetydlig i allmänhet, utan blott "obetydlig till sin widd." — Jag har ju dock i alla fall rätt, då jag sagt det han funnit skriften obetydlig i wist afseende och betydlig åter i ett annat, så till wida, som den tycktes gifwa anledning till hwarjehanda anklagelser af temmeligen eftertänlig beskaffenhet. Den första fordran man tyckes skäligen kunna göra af en hwar som skrifwer för allmänheten, är att han må förstå sig sjelf.

"Rec. ogillar — säger Wederläggaren — wida-re min förklarung af uttrycket: Statsrådets Handlingar." Håri har Wederläggaren gjort mig orätt. Såsom en förklarung kan den sids. 100 i sista häftet af Swea framställda vara ganska wacker, ganska fullständig; jag har endast erinrat att den, för att i närwarande fråga vara bewisande, har ett litet fel, det neml. att icke vara gifwen af Grundlagen, och beklagligtvis är detta

fel liksom något wäsentligt, då Grundlagen skall tolka sig sjelf, och ingen enskild dermed får göra sig besvär. Att de från Stats Expeditionerna utfärdade skrifwelser, hwilka innehålla konungens i Statsrådet fattade beslut, — enligt Wederläggarens uttryckliga ord — borde betraktas såsom Statsrådets handlingar, och i följde deraf från publicitet undanhållas, är ett originelt påstående, då man an-nårs trott att dylika skrifwelser hade att förkunna de regeringens beslut, efter hwilka wederbörande hafwa att sig råtta. Och detta till efterrättelse beslut-na skulle kunna hållas hemligt! Efterlefnaden måste wäl, i thy fall, då äfwen blifwa hemlig. Be-träffande åter de "skrifter och documenter, äfwen de mindsta, som inkommit och höra till de mål, hwilka inför konungen i Statsrådet skola förebragas och afgöras," så kan det icke rimligen antagas såsom lagsstiftarens mening, att dessa skola, då de angå mål rörande rikets inre förwältning, i afseende på deras publicering kunna underkastas godtycket, der-med, att man hopbinder dem med Statsrådets pro-coll. Ty, enligt det jag redan förut anmärkt, höra så bestaffade mål, sedan alla utplysande handlingar blifwit infortrade, tillika med dem beredas uti Allmänna Beredningen, och denna är, enligt Tryckfrihetslagen, uttryckligen att bland de förwältande verk, hwars protocoll och desamma förebragna handlingar böra utlemnas åt hwem det åskar, wid answar såsom för tjenstens försummelse, om sådant af någon publique Tjensteman wågras" (Tr. Förordn. 2 §. 4 Mom.) Och

*) "Konungens i Statsrådet fattade beslut, hwilka under äppliga former såsom skrifwelser, o. s. v. från Stats-Expeditionerne utfärdas." — Se för: 2. N:o 47. 10. 4.

ombiligen lærer någon vilja påstå, det lagstiftaren
hafi det besynnerliga infallet att antaga, att de hand-
lingar, hvilka owillkorligen wero tungdråbara i All-
männa Beredningen, skulle förbyta natur sedan de
inkommit i Statsrådet och nu mera endast till föl-
je af wederbörandes wälschag, kunna lemnas åt all-
mänheten. Icke heller har Grundlagens egentlige
tolkare: Constitutions-Utskottet, förmodat sådant; ty
då detta Utskott, wid sista riksdag, ykade att In-
stitut-Cancellaren, wid afgifwandet af sitt yttrande
om en indragen tidnings beskaffenhet, icke måtte
mundligen framföra detta till Statsrådets proto-
coll — hwarigenom det naturligtwis alldrig kunde
offentliggöras — utan, för att bereda "offentlighe-
ten af motiven för indragningsåtgärden," såsom en
underordnad auctoritet, genom "skrifligt besvarande
af erhållen Remiss" (Const. Utsk. Mem. N:o 31).
Hwarigenom skulle detta uttalande blifwa en, wäl i
Statsrådet föredragen men från dess protocollet skr-
iflid handling, den der, liksom alla dylika, kunde
göras bekant i offentligt tryck. Ty föga hade Utskot-
tet beräknat sin affigt, om det åsyftat blott att för-
wandla ett mundligt uttalande till protocollet, till
en skriflig handling, hwilken i och dermed att den
bitades Statsråds protocollet, liksom kunde un-
danhållas från offentliggörande. Det är således på-
tagligt att åfwen sista riksdagens Constitutions-Ut-
skott sålunda sett saken, att i Statsrådet föredragna,
från öfriga embetswerk infortrade eller ingifna hand-
lingar, icke kunna undandragas publiciteten. Och
hwartill behöfdes också detta, då, enligt §. 7 af Re-
geringsformen, alla mål af den natur, att deras
publicering kunde lända riket till skada, kunna be-
wertennas åt hemligheten, dermed att de behandlas
antingen såsom ministeriella eller såsom commando-
mål. Slutföljden af allt detta synes alltså blifwa,
att, enligt Grundlagens anda, af hwad inför Stats-
rådet fördrages, intet annat än sielfwa protocollet
— icke från andra håll ingifna skrifter, o. s. w. dem
man behågar bilägga detsamma — kan undandra-
gas offentlighet; hwadan det också heter i 86 §. N.
F. "Alla Handlingar och Protocollet i hwad
mål som helst, de Protocollet undantagne,
som uti Statsrådet och hos Konungen i
ministerielle Årender och Commandomål
föras, må owillkorligen genom trycket kun-
na utgifwas." Då nu Regeringsformen är ytter-
sta basen för alla våra Grundlagar, med hwil-
ken de noggrant måste öfwerensstämma, så torde

man icke hafwa så orätt i sin förmodan, att det or-
det Handlingar, som förekommer i det mot nyss cit-
terade §. ur N. F. swarande ställe i Tryckfrihetslas-
gen, men saknas i denna, tillkommit endast, för att
åstadkomma den omtyddo paragrafen, för hwilken, såsom
det ofta förut blifwit annärft, tydligheten i Tryckfrihets-
förordningen på flere ställen måste undanwika. Att
lärer det också vara, att betryggad publicitet af
allt hwad rikets inre styrelse rörer, är, enligt andan
af vår constitution, en bestånd grundfats, och jag
kunde alltså här lemna Wederläggaren, om ej, i
hans replik, föreföll ett yttrande, så beskaffadt att
jag icke wet om den ensald som deri råder är genu-
in och ärlig, eller om den är förstådd och listig, för
att såmedelst tillwinna sig ett medhåll, som icke öp-
pet war att förwärfwa. "Då besutom — heter det
— alla de till Stats Expeditionerna från andra werk
inkomna handlingar genast och owillkorligen äro
tillgänglige i de werk, hwarifrån de utgått, så äro
publicitetens fordringar med detta stadgande på in-
tet sätt förnärmade, och ingen bdr sinna sig förför-
delad deraf, om han i sådant afseende hänwises till
ett annat ställe, der hans ansökan icke kan afslås."
Wifserligen kunde ingen sinna sig af ett sådant hän-
wifande förfördelad, och det kan twifwelsutan wara
lika mycket, hwar man får lösa en i fråga kommen
handling; men säkerligen är Wederläggaren lika li-
tet ofunnig som någon annan, att så snart en hand-
ling blir lagd till Statsråds protocollet, får åfwen
det werk från hwilket de utgått, tillfägelse om att
neka utlösning af densamma, hwadan redactio-
nen af Argus den Tredje — enligt hwad i nämnde
tidning för alla sätt att läsa — fick affslag på
sina Memorialer, så wäl i Förvaltningen
af Sibärenderna som i Krigs Expeditioner.
Wederläggaren måste alltså till nästa gång se sig
om efter några grunder att förswara åfwen detta,
under stolt förakt öfwer motsägelsen i sina egna
uttryckliga ord. Så mycket klarare kan hans lo-
haut framblänka. (Slut e. a. g.)

Bref till Julia.

II.

Fanledning af Stagnelii Samlade Skrif-
ter, Andra Delen.

(Slut fr. N:o 56).

Genom det sätt skalden waldt att behandla ämnet
i sitt sorgspel Riddartornet, uppnår han också

säkrare högsta stycket för all tragisk konst, det neml. att wisa huru föga de ethiska teorierna gifwa råd i collisionsfall, utur hvilka ensamt det hwad man kan falla moraliskt gunde och religions inspiration förwänta att reda. Och kan någon sätta i fråga, att Mathilda, i Riddartörnet, icke walt rätt, i conflicten mellan att antingen låta sin lidande mor objelpligen förnintna i ett rosligt fångelse, eller att wisa för sin fars förbättringar? Dessutom med hwilken sann genialisk konst har icke Stagnelius behandlat detta swära ämne, och genom sättet att motivera dess möjlighet, liksom förnintat det! Genom den ostrohet Rheinfels erfarit, och den hårda, sländigt fortfarande hämnd, han dertför utträfwer, till sin inre harmoni sänderliten och till sinnet förbystrad, lefwer han ännu i sina bästa år, ensam på sitt slott, ser en dotter i enlighet uttblomstra, hwars ursprung inträffade omständigheter göra twifvelagtigt, Mathilda åter, nödgad genom den henne förwifade enda möjligheten att frälsta sin mor och en gammal trogen tienare från marter, ger stuligen wila, uttryffar sin ungdomsårlet och gör sig den öwärdig, — begär det brott för hwilket hon sasar; men sedan hon dermed förwärfwat den dyrköpta lönen, straffar hon sig self dertför, under det att himmelens budskap förbunna bennas förkätelse. Sådant är i sibrsta förthet innehållet af detta stycke, och hwad kan wara på en gång mera sänderlitan och mera lugnande tragiskt, således äfwen mera förträffligt, helst som det framställes i en den skönaste diction, hwilken skulle wara classiskt felfri, om de platta orbyttas emot andra. Desså har med dig, så många andra, bland dem war wån F. . . ., hwars egen owanliga skaldesifwa gifwer hans onidome öfwer skaldewerk en sådan wigt, och, som du wet, äfwen en af våra aldrayppersta och snaksfullaste bildande konstnärer, belänat den förtjusning, de af detta sorgespel hemtat, med den oinstränkaste beundran öfwer dess skönheter. Jag fruktat således ej att efterwerlden icke skall göra Stagnelius den rättwisa äfwen för detta stycke, hwilken en mängd af våra medleswande nu neka honom.

För öfrigt har man tadland annmärkt: att Glädje=Glickan i Rom icke är nog theatralisk, och att den deri utpräda wälnaden, för att wara ett spöke, bröjer för länge. Sådana äro våra erziel! — Jag framställer till dig huru mycket af denna inwändning kan anses träffande, då Glädje=

Glickan i Rom påtagligen icke är ett theatesstycke, utan en verffärad dialog, och wälnaden endast en personifierad framställning af Leurettas eget samwetes förebräelser. Hwad för öfrigt dylika andewänsens bruk och sedwänior angår, känner man ju dem icke annorlunda än efter folktraditionen och det sätt, på hwilket stora snillen redan tillförene använde denna tradition. Nu kan man anföra mångfaldiga berättelser, enligt hwilka spöken, ända till ett par timmar wistats utur sina grafwar, och dröjer t. ex. Alytainnestras wälnad — i tragedien Eumeniderna af Aeschylus — och Hamlets hos Shakespeares, på scenen, wida längre tid, än här Olindos föreställes talande med Lauretta. — Så har man förebrätt Stagnelius, att han, i sina pjäser icke utwecklar en så noggrann, så ända på djupet glände characteristik, som den, hwilken wi besundra hos Shakespeares. Det är märkwärdigt, att man af en börjande skald, en ung man, som ännu icke hunnit länge wistas bland människor och hwilken dertill med af ett sjuktigt lynne sländes för enlighet, genast fordrar samwa sina människokännedom, som den fulländade mästaren, under ett werksamt lif förwärfwat och desutom icke heller ägde i sina första stycken i den grad som i de sista. Man jemnföre Lovs Labours t. ex. med Macbeth och Hamlet. Men att påstå det personerna i Stagnelii pjäser tala precist samma språk, den ena som den andra, är i alla fall den sibrsta orättwisa. Ty hwilken annan individualitet utwecklar icke de trenne Romarne, icke allena mot christendomens bekännare, utan äfwen fins emellan, i skadespelet Martyrerna. Och underligt är, att wisa sinna det t. ex. Rheinfels, tienaren Herman och de båda Bänderna, i Riddartörnet, uttrycka sig på samma sätt. Dessutom är den omständigheten icke att öfwerse, att trenne af Stagnelii pjecer äro affattade alldeles i Grekiskt-antik anda och form, till hwilken denna noggranna och fina characterisering icke hörde. Äfwen må jag nämna dig det factum, att tragedien Sigurd Ring sanns endast i författarens första utkast (med undantag af de två första scenerne, hwilka woro renskrifne) utan interlocutternas namn utsatta öfwer talen; och likwäl gör jag mig fullt säker om, att hafwa hänfört hwarje tal till sin rätta person, hwilket således bewisar att Stagnelius äfwen wetat iakttaga den fina nuanceringen af hwarje serksild individualitet, för hwar och en som har bra att förnimma den! — Slutligen har

man påstått, att Stagnelli ton är så enformig, då i hans stycken, råder endast den mest nedslående dyfverhet. Dese anmärkare måtte då icke hafva läst baletten Narcissus, icke fragmentet Thorsten Fiskare, icke Brudtårnornas första åor i Sigurd Ring, icke scenen mellan Hilarius och Silvius eller den mellan Perpetua och hennes son i Martyrerne, icke så många andra ställen, som bewisa, att utom andra beundransvärda egenheter af hans djupa snille, besatt han äfwen den, att förträffligen kunna modifiera tonen efter omständigheternas fordringar. Och såsom något wäsentligt för karakteristiken af Stagnelli dramatiska poesie, vill jag gära dig uppmärksam på den hemfhet, hwilken är grundkänslan wid slutet af hans hedniska pjeser, ej mindre af Sigurd Ring än af Wisbur, och den lugnande harmonie, hwilken intager läsaren wid slutet af de stycken, till hwilka han hemtat ämnet ur Christna tiden, eller i hwilka han satt det i någon hänfyning på evangelium. Si har han bewisat sig icke allenast som en stald af första rangen, utan äfwen som en sannt inspirerad tänkare.

Du torde påminna dig, att då Lilorna i Saaron först utkommo, sade många af dem som funno sig beswårade af framträdandet utaf en så originel förtienst: "det är dock blott småstycken. Han har icke preslerat någon större composition." — När nu en samling af större förträffliga compositioner utkommit heter det: "det bästa af Stagnellius wänta wi i tredje delen, hwilken skall innehålla hans tyrista stycken." — Och säkerligen när den nu snart är utgifwen, skall ej heller den wära rätt till pass för dese, hwilka

— — sty för allt som har ett djup

Du trifwas blott der det är riktigt stätt."

Men för dese äro Stagnelli skrifter icke samlade, utan för efterwerlden och för hwarje opartiskt poetiskt sinne, hwilket icke behöfwer någon autoritet, af hwad slag den wära må, för att finna det stöna stödt och innerligt njuta deraf. Dese skola säkert med dig, oändligen fröjdas öfwer den rikedom på owanstelliga staldissa stönheter, dem den beundransvärde Stagnelli härliga dikter uppenbara, i hwilken form han än städt dem.

Stockholm den 29 Jun. 1826.

E. Hammarströmb.

Såsom bekant är, har den utmärkte språkforskeren professor N. Rask, gjort en ganska widtöffrig resa genom Ryssland, längs Kaukasiska linien samt uti Indien. Några resultat här af äro ännu icke meddelade, likwäl har han flitigt sysselsatt sig med arbeten rörande sitt modersmål, och i detta blad äro förut forta underrättelser lemnade om hans nyaste åtgärder. Men utom dese har han äfwen utgifwit: Spansk Sproglaere efter en ny plan, Kjöbenhavn 1824, s. 246, 8:o, samt: Frisisk Sproglaere, udarbeidet efter samme plan som den islandske og anglosaxiske, Kjöbenhavn 1824, s. 133, 8:o — Uti företalet till detta sednare arbete, bewisar förf. att Frisiska språket, ehuru det hör till den Germaniska stammen, är wida skildt ifrån Anglo-Saxiska, men ännu mera från Platt-Tyskan. Sedan han noga affilt de Celtiska och Gothiska språken ifrån hwarannan, delar han dese sednare i twenne utgreningar: den Skandinawiska och Germaniska. Till den förre hörer Isländskan, samt Swenskan och Danskan; den Germaniska har fördrat sig i: Öfra och Nedra Germaniska dialecterna. Den förutnämnde innefattar Moesogothiska, Allemanniska och Frankiska; den sednare inbegriper Gamla Saxiska, Anglo-Saxiska och Frisiska språkarterna. Frisiskan närmar sig i likhet mera till Isländskan, än till något annat Forn-Germaniskt tungomål. Wid Danska gränserna, framfyllt på Helgoland och barne inwid Schleswig, talas ännu en afart utaf Nord-Frisiskan. — Innan detta arbete af Hr Rask utkom, ägde man ingen språklära öfwer Frisiskan; ty Friesche Rymlerie af G. Zapir innehåller endast strödda bidrag härtill. På denna dialect har man ännu i behåll några fragmenter af gamla lagar, bland hwilka en del äro aftryckte uti Verhandelingen der Genootschap pro excolendo jure patriae.

Rättelse: No 56 sp. 3 r. 16 nedst. A. sid. 1. w.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t e n.

N:o 58.

Lördagen den 22 Juli 1826.

Sveriges Nyheter.

Stockholm. Hans Kongl. Höghet Kronprinsens återwäntas i morgon eller nästa måndag ifrån den siberpedition, i hvilken S. K. Höghet tåckes deltaga. Flottillen lär återwända genom Eddertelsekanal till Drottningholm, der den tros komma att verkställa en manöwer i det Kongl. Hofwets närwaro.

Duplik

till Friherre Ankarswärds Wederläggare i Svea; med anledning af hans i Rometen N:o 47 och 49 införda Swar.

(Slut fr. N:o 57).

Wederläggaren står ännu fast åfwen wid den satsen, att det skulle wara Konungens owillkorliga rätt, att efter godtycke försälja, förpanta och bortgifwa kronans lösa egendom, utan rikens ständers samtycke, således hela rikets flotta, artilleri, gewär m. m. Och det blott af det skäl, att dessa icke äro inkonstgifwande, hwarföre han anser dem icke kunna hänföras under stadgandet i 77 §. R. F. Jag will till swar härå, till Wederläggaren framställa endast en fråga: om icke den, som för sina penningar inköper eller arskaffar wisa saker, till dem är den ensamme rättägaren, och om ej redan allmänna lagen skyddar hans ägande rätt till dem, så att ingen annan får afhända honom desamma? Är detta gifwet, så torde inses, att något stadgande om kronans lösa egendom i Grundlagen icke war af nöden. De uppräpnade effecterna, äro ju inköpta för statens medel, hwilka folket sammanskjutit, och måste således tillhöra staten, och skwer deras förskingring kunna endast konung och ständer gemensamt besluta. Naturligtwis är här icke fråga om utbyte utaf en del af en utsliten material mot en ny, eller om försäljning i föreskrifwen ordning och under uppfigt af

de dertill förordnade werf, af det för tillfället obrukbara, utan endast om Wederläggarens grundsats, att hela kronans lösa egendom på en gång skulle kunna försäljas, förpantas eller bortgifwas. Wederläggaren, eburu han ifrigt yrkar att denna godtyckliga försäljnings och bortgifnings rätt bör tillkomma konungen, är dock så billig, att han anser den rådgifware som skulle tillstyrka afsyttrandet af hela rikets försvars material, icke hafwa iakttagit rikets samstybdiga nytta, och erinrar att ständerne, i det fallet, hafwa sig byppet att yttra sitt ogillande och hos konungen annåla deras önskan om en sådan rådgifwares entledigande. Det är mig icke obekant, att denna utwäg återstår ständerna, i affrende på alla de åtgärder som icke äro rätt lagstridiga och af Statsrådet tillstyrkas. Men som allt beslutande om försvars materialen kan anses och behandlas som kommandomål, så kommer derwid intet Statsrådets tillstyrkande och intet Statsråds protocol i fråga, och således wore det på sin höjd general adjutanten som detta ogillande kunde drabba; men han är icke uppräknad i 107 §. R. F. bland dem, mot hwilka annålan af ett sådant ogillande och en sådan önskan om entledigande kan åga rum. Gifwet är det alltså, att om den åsigten kunde gibras gällande, att förskingring af kronans lösa egendom icke är stridig mot Regeringsformens tydliga föreskrift, eller andra rikets gällande lagar (i hwilken hän-delse 106 §. R. F. bestämmer answaret), så är också tillstyrkandet eller icke morwerkandet af en sådan förskingring alldeles strafflös. Wederläggaren talar om synbar affigt att wäcka folkets uifwöde; men skulle icke denna besyffning kunna wändas mot honom sjelf, och det mot ett wida wigtigare föremål och af wigtigare följder. Ty förkunna högt för

folket: de bewårings persedlar och annan lös egen-
 dom, till hwars anskaffande ni, med släp och tunga
 och under uppoffring af det för er nödwändigaste,
 måste elstjuta medlen, äro af den regeringsform,
 som skulle betrygga er säkerhet, icke bättre omhågn-
 de och förwarade, än att regeringen kan, hwad dag
 som helst allt efter som den behagar, horisfänta eller
 försälja dessa persedlar till in- eller utländningar —
 predika detta, säger jag, för folket, och säkerligen skall
 ingen wilja utgifwa denna åtgärd som ett sätt att
 wäda en warmare tillgifwenhet för statsförfattning-
 en, ehuru det är på kärleken till densamma, som
 kärleken till konungahuset säkrast grundas. Jag tror
 äfwen till som Wederläggaren, att de hufwudsakliga-
 ste banden wär constitution, lika med hwar och en
 annan, hwilken skall förtjena kallas god, pålagt mot
 sin öfwerträdelse, äro moraliska och grundade i stän-
 dernas och folkets opinionsdom öfwer embetsmän-
 nen, samt deras sätt att motswara det höga förtroen-
 de de erhållit, och derföre anser jag den omständig-
 heten att af hela folksrepresentationen blifwa hål-
 len skyldig att underkastas legal undersökning, för någon-
 ting wida mera hårdt bestraffande än sjelfwa den dom
 Riksrätten fäller; och erfarenheten har äfwen wi-
 sat, att de som blifwit stälde under en slikt ransak-
 ning, ansett denne stymfligare än utgången, hwil-
 ken åtminstone hittills icke för någon blifwit fællig.

Frågan om Justitiae Ombudsmans embetet kan
 behandlas ganska kort. Att detta embete hittills fö-
 ga betyd, har jag alldrig nekat, och fråga kunde
 vara om lagstiftaren verkligen derunder icke tänkt
 sig mera, än hwad det de facto blifwit. Hwad jag an-
 fört har endast haft för affigt att wisa, det man icke
 saknar anledning att förmoda något sådant, liksom att
 äfwen flere redan förut hyst samma förmodan. We-
 derläggaren tyckes synnerligen triumfhera deröfwer,
 att det är Justitiae Ombudsmannens berättelse,
 som remitteras till Lag Utskottet, men deremot blott hans
 Diarier och Registraturer, som gå till Consti-
 tutions Utskottet. Skulle då icke just dessa diarier
 och registraturer utgöra grunden för berättelsen? An-
 nu spetsfundigare tyckte sig Wederläggaren wiserli-
 gen vara, när han erinrar, "att granskningen af
 diarierna är anbefald endast med afseende på Ju-
 stitiae Ombudsmannens egna embets åtgärder, ej
 med afseende å de mål, som äro i diarierna upptag-
 ne." Likasom ett alldeles lika förhållande icke in-
 träffade äfwen med Constitutions Utskottets gransk-
 ning af Statsråds protocollen. Utskottet har

att anmärka, huruwida Justitiae Ombudsmannen
 i någon mån underlåtit att hafwa den honom
 ålagda tillsyn öfwer lagarnes eftersefnad.
 Att under dessa lagar förstås äfwen Grundlagar-
 ne, och att Justitiae Ombudsmannen skulle wa-
 ra något annat än blott en swag repetition af Ju-
 stitiae Cancelleren, det hafwa ständerne verkligen
 trot, då de, t. ex. wid sidsa riksdag erinrade mot
 honom, att han urafelåtit göra föresällningar mot
 eller fästa uppmärksamheten wid åtfylliga intrång
 gjorda på den constitutionellt försäkrade tryckfriheten.
 Hårom kunde Wederläggaren sjelf och hans wägnar
 erhålla kunskap, om de wille läsa riksdags handlin-
 garne, i st. f. att, efter råd och lägenhet, endast gö-
 ra sig rolliga öfwer wisa partiella åtgärder, genom
 hwilka ständerne icke betedt sig såsom fullkomliga
 Zabröder. Och som bekant är, har utöfwandet af
 en sådan uddlös qwickhet länge varit det sätt, på
 hwilket wisa skrifwande lärde herrar i Upsala, lagt
 sitt nit för constitutionens och representationens helgd
 för byn dag. Man läse blott de fintryckta sidsa
 sidorna af Litteratur Tidningen under sidsi förslutne
 riksdag.

Det kan wäl hända att någon enfaldig bok ut-
 lägger Swenska adeln en "aristokratisk kraft;" men
 hufwudsaken är att weta om en sådan enligt wår
 statsförfattning, i sjelfwa werket finnes hos wår a-
 del. Säkertligen lika litet, som i de af Wederlägg-
 garen citerade orden något sådant tilläggande före-
 kommer. Skulle Swenska riddarhusets secreterare på
 något annat ställe i sin bok tillägga sitt stånd en så-
 dan "aristokratisk kraft," så har han uppenbart mis-
 förstått dess betydelse och rättigheter. Öfwerallt ut-
 gör ju adeln, i Utskotten likasom wid fattandet af
 de definitiva besluten, icke mera än sjerbedelen af re-
 presentationen och hela inrättningen af riddarhuset
 framställer mera bilden af ett underhus än af en
 pairkammar. Detta är påtagligt för hwarje berräk-
 tare, hwilken wet hwad han ser. Men ropet om a-
 ristocratie är ett gammalt användt medel af dem,
 som wilja förarbeta fria försättningsars fall och öfwer-
 gång till despotisin.

Litteraira Underrättelser.

Under sednast förslutne 80 år, har Grönländ-
 ska språket ofta blifwit begagnadt i skrift och tryck.